

JAARRAPPORTAGE SOCIAAL DOMEIN

2018

INHOUD

JAARRAPPORTAGE

SOCIAAL DOMEIN 2018

01

ALGEMEEN BEELD 08

Het gaat goed in Lansingerland	08
De gemeente neemt de regierol in het veld	08
Toegang	09
De gemeente gaat zorgvuldig om met de gegevens van de inwoner	10

02

SAMENLEVING 12

Lansingerland heeft een sterke samenleving en veel inwoners zijn maatschappelijk betrokken	12
--	----

03

JEUGD 16

Het gaat goed met de jeugd in Lansingerland	16
Een brede uitvraag bij complexe problematiek levert meer passende ondersteuning voor het kind en het gezin	16
De zwaarte en de kosten van de door ons geboden zorg nemen sterk toe	19
Wij hebben meer aandacht voor kinderen in een kwetsbare positie	21
De inzet op de beleidsaccenten werpt de eerste vruchten af	23
Vooruitblik 2019	24

04

VOLWASSENEN 26

Het gaat goed met de volwassenen in Lansingerland	26
Inwoners met een uitkering	26
Het aantal inwoners met psycho-sociale problematiek stijgt	31
De inzet op de beleidsaccenten werpt de eerste vruchten af	33
Vooruitblik 2019	34

05

OUDEREN 36

Ouderen in Lansingerland zijn vitaal en zelfstandig	36
Ouderen blijven lang zelfstandig wonen met een combinatie van vrij toegankelijke en maatwerkvoorzieningen	36
Het accent 'Intergenerationeel wonen met passende woningen' levert eerste resultaten op	41
Vooruitblik 2019	41

06

TOEZICHT & KWALITEIT 42

Toezicht op kwaliteit en handhaving	42
Monitoring van de kwaliteit aan de hand van Kritische Prestatie Indicatoren	42

07

FINANCIËN 46

Samenvatting	46
Vooruitblik	46
Beleidsveld Jeugd	46
Beleidsveld Werk en Inkomen	48
Beleidsveld Maatschappelijke ondersteuning	48
Totaal Programma 3: Maatschappelijke ondersteuning	49

VOORWOORD

Voor u ligt de jaarrapportage sociaal domein 2018, het eerste uitvoeringsjaar van het Beleidsplan sociaal domein 2018 - 2022 *Versterken van veerkracht*. In september 2018 hebben we een halfjaarrapportage 2018 aan de gemeenteraad gepresenteerd. In deze jaarrapportage 2018 hebben we de aandachtspunten waar de gemeenteraad toen om heeft gevraagd meegenomen en uitgewerkt.

De jaarrapportage over 2018 verschilt op enkele punten van de eerdere jaarrapportages. In 2018 werkten we voor het eerst met de beleidsaccenten, die onderdeel uitmaken van het Beleidsplan sociaal domein 2018 - 2022. Bij de halfjaarrapportage 2018 hebben we een eerste beeld kunnen schetsen van de aanpak van de accenten. Na een jaar zien we dat de aanpak in accenten effect begint te hebben. De resultaten daarvan ziet u in het boekje Accenten 2018.

In de jaarrapportage 2018 gaan we net als eerdere jaren in op de ontwikkeling van de maatwerkvoorzieningen en de vrij toegankelijke voorzieningen. In het beleidsplan noemen we dit de Lansingerlandse Standaard. Ook geven we een beeld van de pilots binnen het sociaal domein in het boekje Pilots 2018. Vanaf de decentralisatie van een aantal taken naar de gemeente in 2015 werken we met pilots, om een aanpak of werkwijze op een nieuwe manier uit te voeren. Tegelijk met de jaarrapportage brengen we daarom twee boekjes uit, die een overzicht geven van de resultaten van de beleidsaccenten en van de pilots.

In het Beleidsplan sociaal domein 2018 - 2022 maken we een onderscheid tussen de leefwereld en de systeemwereld. We gebruiken die termen om te kunnen monitoren: doen we het goede voor onze inwoners die hulp en ondersteuning nodig hebben? En voor onze samenleving? Leidt het werk dat we in de systeemwereld verrichten tot het juiste effect in de leefwereld?

De jaarrapportage sociaal domein 2018 geeft antwoord op die vragen. Op veel punten laat de rapportage zien dat we op de goede weg zitten. Er zijn ook onderdelen waarvan we nog niet met zekerheid kunnen zeggen of onze inzet het gewenste effect heeft. Op die punten zoeken we in 2019 verder naar oorzaken en nieuwe wegen. Daarbij laten we ons steeds leiden door onze belangrijkste uitgangspunten: een inclusieve samenleving waarin de inwoner centraal staat en waarin wij integraal naar de ondersteuningsvraag kijken. •

INLEIDING

2018, het eerste uitvoeringsjaar van Versterken van veerkracht

De jaarrapportage sociaal domein 2018 geeft een beeld van wat we in 2018 hebben gedaan, wat het heeft gekost en wat het heeft opgeleverd. We zien successen, maar ook een enkele misser, of eerder een ‘rakeling’. Met een rakeling bedoelen we: ‘we zaten op de goede weg, maar we kwamen nog niet uit waar we wilden’. Daar puzzelen we in 2019 verder om tot het gewenste resultaat te komen. We bieden in deze rapportage een overzicht per doelgroep: ervaringen van inwoners, toegangsmedewerkers en professionals uit het veld, een beeld van de resultaten en een toelichting in cijfers. We laten ook algemene ontwikkelingen en domeinbrede elementen zien. We zijn niet uitputtend, daarvoor is het sociaal domein te breed. We laten daarom vooral de afwijkingen en bijzonderheden zien.

Transformatie is een doorlopend proces van Plan, Do, Check, Act

2018 is het eerste uitvoeringsjaar van het vierjarige Beleidsplan *Versterken van veerkracht*. Binnen de ‘plan - do - check - act’ - cyclus, die staat opgenomen in het Beleidsplan *Versterken van veerkracht*, heeft de jaarrapportage een plek in de ‘check’ - fase. We evalueren onze inzet en resultaten binnen het sociaal domein en we stellen bij waar en wanneer nodig. Zo maken we bijvoorbeeld de verbinding met de speerpunten uit het collegeprogramma waarmee we in 2019 een extra impuls geven. Voorbeelden hiervan zijn de aanpak kwetsbare jongeren en de steunfunctie bij Huize Sint Petrus. De verdere blik in de toekomst doen we bij de midterm review van de uitvoering van het Beleidsplan *Versterken van veerkracht* in 2020.

	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wat mag het kosten?
Plan Beleids vaststellen	LL standaard & beleidsaccenten	Inkoopkader	Financieel kader
Do uitvoering	Uitvoeringsplannen Q2-3 2017	Inkoop en subsidierelaties	Zomernota jaarrekening Jaarlijks
Check controleren	Rapportage sociaal domein Jaarlijks		
Act (bijstelling)	Midterm Review 2020	Rapportages accenten Jaarlijks	Begroting Jaarlijks

Figuur 1: overzicht van belangrijke sturingsmomenten
(rood = beleid, groen = uitvoering, oranje = financieel)

“WE LATEN ONS STEEDS
LEIDEN DOOR DE VRAGEN:
DOEN WE HET GOED?
EN DOEN WE HET GOEDE?”

Financiële ontwikkeling

De jaarrekening 2018 laat zien dat de financiële ontwikkeling in het sociaal domein aandacht vraagt. Bij Jeugdhulp zien we een stijging in de kosten van hulp voor jeugd met een beperking en van specialistische **geestelijke gezondheidszorg** (GGZ).

Daarnaast verwachten we een toenemend beroep op de **Wet maatschappelijke ondersteuning** (Wmo). De bevolking vergrijst en het aantal ouderen met de diagnose dementie neemt toe. Ook maken inwoners naar verwachting vaker de keuze om naar de gemeente te komen voor de aanschaf van een scooter of voor een aanpassing in de woning door de landelijke invoering per 1 januari 2019 van het abonnementstarief (€ 17,50 per maand). Met deze toename van kosten voor Jeugdhulp en voor ondersteuning vanuit de Wmo is in de begroting nog geen rekening gehouden.

Disclaimer

De cijfers in deze rapportage zijn afkomstig uit onze administratieve systemen en hierdoor dynamisch. Dat wil zeggen dat ze met terugwerkende kracht kunnen wijzigen, bijvoorbeeld door latere doorwerking van cijfers van een aanbieder of het CAK. Daarom kunnen de cijfers in deze rapportage over een bepaalde periode afwijken van een eerdere rapportage over dezelfde periode. Wij kiezen er hierbij echter voor om steeds de op dat moment meest nauwkeurige cijfers te presenteren.

Leeswijzer

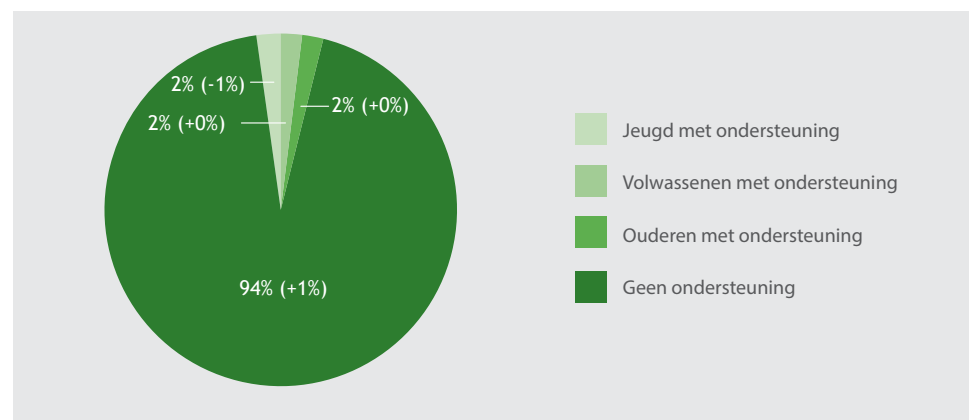
We starten in hoofdstuk 1 met een algemeen beeld van het sociaal domein en we schetsen een aantal domeinbrede ontwikkelingen. In hoofdstuk 2 gaan we in op de ontwikkelingen in de samenleving. In hoofdstuk 3, 4 en 5 gaan we in op de ontwikkelingen in de hulp en ondersteuning aan de doelgroepen jeugd, volwassenen en ouderen. Hoofdstuk 6 beschrijft de stappen die we zetten op het gebied van toezicht en kwaliteit. Tot slot volgt in de hoofdstuk 7 een financieel overzicht. ●

01 ALGEMEEN BEELD

Het gaat goed in Lansingerland

Lansingerland is een groeigemeente. In 2018 is onze bevolking met in totaal 431 inwoners toegenomen¹. De doelgroep ouderen neemt relatief wat sterker toe. Over het algemeen zijn de inwoners gezond en actief. Ze zorgen voor zichzelf, voor hun gezin en hun omgeving. Ze hebben een goed sociaal netwerk vanwege werk, school en het verenigingsleven.

Een klein percentage is afhankelijk van ondersteuning vanuit de gemeente. Ze hebben hulp nodig bij hun inkomen, bij schulden, bij de opvoeding van hun kinderen of bij het organiseren van hun leven. Figuur 2 toont het aantal inwoners dat een maatwerkvoorziening ontvangt, afgezet tegen het totaal aantal inwoners. Tussen haakjes is het verschil met 2017 te zien.

Figuur 2: percentage inwoners dat maatwerkondersteuning ontvangt (bron: Suite4SD)

Het aantal inwoners dat hulp nodig heeft stijgt licht, maar houdt gelijke tred met de groei van het totale aantal inwoners. Daarnaast zien we dat het aantal indicaties iets harder stijgt, omdat het aantal inwoners met meerdere indicaties groeit. Dat is ook het landelijk beeld. We kunnen dat nog niet duidelijk verklaren: signaleren we beter, werken we beter samen, zijn we beter in staat om de hulpvraag integraal in beeld te brengen of is er sprake van een toenemende complexiteit van de hulpvraag? We verwachten dat het om een combinatie van factoren gaat. We verwachten dat landelijke onderzoeken ons in 2019 meer inzicht geven.

De gemeente neemt de regierol in het veld

In het Beleidsplan *Versterken van veerkracht* benoemen we dat we als gemeente de regie op de toegang willen voeren. De uitvoering van de toegang ligt in handen van onszelf en van onze kernpartners CJG, Kwadraad en Welzijn Lansingerland. Ook MEE als onafhankelijk cliëntondersteuner speelt hierbij een belangrijke rol. Voor de jeugd hebben ook de huisartsen een rol in de toegang.

De regierol namen we in 2018 onder meer door inkoop en contractmanagement van de hulp en ondersteuning die we bieden. Daarnaast faciliteren we de onderlinge samenwerking, onder meer door de organisatie van het Festival sociaal domein (een informele

¹ Bron: BRP

en actieve bijeenkomst voor alle maatschappelijke partners) en de Leertuin gegevensdeling (zie paragraaf 1.4). We maken de verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs en we vervullen een actieve rol in verschillende ketens. Tot slot vervullen we een sterke stimulerende en faciliterende rol bij de uitvoering van de diverse beleidsaccenten.

In 2019 verstevigen we onze positie richting GGZ aanbieders. De opstart van een GGZ keten is een belangrijke opmaat naar de komst van de Wet Verplichte GGZ per januari 2020. Daarnaast zoeken we vanuit onze regierol een sterkere samenwerking met de huisartsen.

Toegang

Begin 2018 rondde we de evaluatie af naar onze toegang tot hulp en ondersteuning. We hebben onze drie toegangspartijen en onze consultants bevraagd over hun ervaringen met ons toegangsmodel. Dat geldt ook voor het intern en extern management. De belangrijkste bevindingen van deze evaluatie zijn:

- We willen verder professionaliseren: we scherpen de afspraken over casushouderschap verder aan en zetten in op het kennen en gebruikmaken van elkaars expertise.
- We willen meer integraal werken: waar nodig trekken we gezamenlijk op bij huisbezoeken en het opstellen van ondersteuningsplannen en we vergroten het gebruik van SISA. SISA staat voor signaleren en samenwerken. Het is een digitaal systeem waarin professionals kunnen aangeven dat zij betrokken zijn bij een jongere tot 23 jaar. Op deze manier kunnen professionals met elkaar afstemmen over de ondersteuning.
- We willen onze bekendheid en bereikbaarheid vergroten: we verbeteren onze praktische bereikbaarheid en zorgen ervoor dat we beter vindbaar en bereikbaar zijn bij onze inwoners, onderwijs en huisartsen.

In 2018 startten we met de externe toegangspartijen in kleine werkgroepen aan het uitwerken van deze bevindingen. Een aantal punten konden we eenvoudig oppakken. Zo gingen we met verschillende organisaties in gesprek om de samenwerking (op het gebied van casushouderschap) tussen professionals onderling en tussen professionals en vrijwilligers te bespreken en te verbeteren. We organiseerden ontmoetingsmomenten tussen gemeentelijke consultants en toegangsmedewerkers van de externe partners. Door elkaar te kennen zoekt men elkaar eerder op en wordt er in gezamenlijkheid aan ondersteuningsplannen gewerkt. Ook zijn er thema's die langere tijd nodig hebben.

We verkenden daarnaast de verbetering van de structuur van en de communicatie over de toegang voor jeugdigen en hun ouders. Tot slot is er tijd nodig om SISA op orde te krijgen en alle professionals gebruik te laten maken van dit systeem. Alle bevindingen en acties krijgen in 2019 (en verder) een vervolg.

Daarnaast verbeterden we de informatievoorziening via de website. Inwoners hebben behoefte aan goede informatievoorziening. De vernieuwing van de gemeentelijke website in 2018 bood de mogelijkheid om alle informatie over hulp vanuit het sociaal domein overzichtelijk en vanuit inwonersperspectief aan te bieden. Inwoners vinden vanaf het

vierde kwartaal 2018 snel informatie over subsidiemogelijkheden voor activiteiten in of voor de samenleving, informatie over ondersteuningsmogelijkheden en informatie over het aanvragen van hulp en ondersteuning. We monitoren het gebruik van de website en passen onduidelijkheden direct aan.

De gemeente gaat zorgvuldig om met de gegevens van de inwoner

Inwoners die ondersteuning nodig hebben, verwachten dat wij zorgvuldig omgaan met hun gegevens en dat wij ons houden aan de voorwaarden van de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming). Daarom maken we afspraken met de gecontracteerde en gesubsidieerde partijen waar sprake zou kunnen zijn van gegevensdeling.

Daarnaast startten we in 2018 met de Leertuin gegevensdeling. Dat houdt in dat we afspraken hebben gemaakt over wanneer we gegevens delen en over de wijze waarop we dat doen. Voor een integrale aanpak is het soms noodzakelijk om als professionals onderling gegevens uit te wisselen. De gemeente mag de gegevens delen wanneer het nodig is voor een goede vervulling van onze taken binnen het sociaal domein. Wij en onze uitvoeringspartners hechten daarbij aan zorgvuldigheid.

Voor een goede analyse van het gebruik van persoonsgegevens én een correcte borging in de organisatie, voeren we PIA's (privacy impact assessments) uit op de primaire processen binnen ons domein. De maatregelen en aanbevelingen uit de PIA's nemen we over in de uitvoering van onze processen. In 2018 is een PIA uitgevoerd voor Wmo. Jeugd en Participatie volgen in 2019. ●

02 SAMENLEVING

Lansingerland heeft een sterke samenleving en veel inwoners zijn maatschappelijk betrokken

Een sterke samenleving ontstaat wanneer mensen elkaar kennen en bereid zijn elkaar een handje te helpen, bijvoorbeeld via een vriendendienst aan de burens, vrijwilligerswerk bij een vereniging of als maatje voor een ander. Een sterke samenleving betekent ook dat inwoners zich kunnen ontplooiën en dat onze inwoners initiatief nemen om aan hun eigen netwerk te bouwen. We stimuleren die betrokkenheid op verschillende manieren.

Inwoners ontmoeten elkaar op verschillende locaties

Inwoners in heel Lansingerland ontmoeten elkaar regelmatig op verschillende locaties. Veel inwoners zijn actief bij een sportvereniging. De sportvelden zorgen niet alleen voor sportplezier voor sporters, maar ook voor een plezierige en nuttige bezigheid voor de vele vrijwilligers. Heel wat sportverenigingen draaien op mensen die al jarenlang zorgen voor een schone kantine en bezetting van de bar. Tegelijkertijd blijven deze vrijwilligers fit en actief en ze ontmoeten andere mensen. Daarnaast zagen we in 2018 de ontmoeting ook plaatsvinden in locaties als 't Web en de Leeuwerik in Bleiswijk, in sociaal café Ontmoet en de Cultuurfabriek in Bergschenhoek en in ontmoetingscentrum Wel-Kom in Berkel en Rodenrijs.

Het gemeentehuis als huis van de samenleving

In 2018 heeft het gemeentehuis regelmatig gediend als podium en ontmoetingsplek. Zo gaven de Cultuurfabrikanten een Sing-a-long concert met 250 bezoekers, gaf Concordia een lenteconcert en vond de start van de Kunsttoer 2018 hier plaats. Maar ook was er een Italiaanse maaltijd in de week van de eenzaamheid, een verhalenverteller op Wereldalzheimerdag en een koffieochtend met muziek en verhalen op de dag van de Mantelzorg. We reikten prijzen uit in het gemeentehuis: de Vrijwilligersprijs tijdens de nieuwjaarsreceptie en prijzen voor sport en cultuur tijdens het Talentenbal.

Kleine initiatieven kwamen van de grond met het ZEIL Fonds

Met het ZEIL Fonds stimuleren we op een laagdrempelige manier de initiatieven van onze inwoners. Na de start van het ZEIL Fonds in 2014 is er jaarlijks een toename van het aantal aanvragen en in 2018 werd het ZEIL Fonds door 55 toekenningen voor het eerst volledig uitgeput.

Buurtbewoners realiseerden kleinschalige activiteiten (17) die een bijdrage leverden aan het versterken van de sociale cohesie in buurten en straten, zoals opschoondagen, straatfeesten, enz. Ook kwam een aantal initiatieven (20) van de grond die een breder bereik hebben, zoals de organisatie van een lichtjesavond voor nabestaanden, een disco voor kinderen met een beperking en een koffieochtend voor bewoners van De Hergerborch.

Verder is het ZEIL Fonds gebruikt om de start van nieuwe initiatieven van bestaande organisaties mogelijk te maken en om bestaande activiteiten een impuls te geven (18 toekenningen). Zo is subsidie toegekend voor een extra ledenwerfactiviteit van de bridgeclub en de organisatie van een jubileumconcert.

Het thema eenzaamheid is op de kaart gekomen

Uit de Gezondheidsmonitor (RIVM, GGD en CBS, 2016) blijkt dat 33% van de Nederlanders zich wel eens eenzaam voelt. 10% van de inwoners kampt met ernstige en langdurige eenzaamheid, met ernstige gezondheidsrisico's als gevolg. In het accent 'Lansingerland houdt eenzamen aan boord' hebben we eenzaamheid gedefinieerd als een gebrek aan

zinnige contacten. In 2018 zijn samen met inwoners en maatschappelijke organisaties activiteiten opgezet om het thema op de kaart te krijgen, zoals de Langste Eettafel met 250 deelnemers en het Samen aan Tafel-project, opgezet door GGZ Delfland, Kwadraad en de bibliotheek. 1 x per maand verzorgt een groep vrijwilligers in de zaal van speeltuin de Kievit een maaltijd voor een groep inwoners die moeite hebben met sociale contacten. Inmiddels is er een vaste groep bezoekers en hun aantal groeit nog steeds. Met elkaar hebben we ook meer inzicht gekregen in het thema. We weten dat we eenzaamheid niet oplossen met activiteiten alleen, maar dat de activiteiten wel helpen om het thema goed op de kaart te krijgen. De aanpak van echte eenzaamheid vraagt om een professionele inzet. In 2019 scholen we onze professionals in een methodiek om met hun cliënt de diepere oorzaken van eenzaamheid te onderzoeken en aan te pakken.

Inwoners zijn betrokken bij het opstellen en uitvoeren van beleid

De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) heeft ons in 2018 gevraagd en ongevraagd geadviseerd over onderwerpen die raken aan het sociaal domein. Zij vertegenwoordigen de inwonerskant. We vroegen minder vaak advies dan in 2017, omdat 2018 vooral in het teken stond van de start van de uitvoering van het Beleidsplan sociaal domein. We hebben de ASD advies gevraagd over de beleidsregels sociaal domein 2018 en de subsidieregeling sociaal domein 2019. De ASD heeft op eigen initiatief advies gegeven over thema's als dementie, mantelzorg en beschermd wonen. We hebben de ASD in alle gevallen laten weten hoe we de adviezen verwerkt hebben.

Veel inwoners doen vrijwilligerswerk en bieden mantelzorg

In Lansingerland verrichten heel veel mensen vrijwilligerswerk op allerlei gebieden. Het VIP (Vrijwilligers informatiepunt) heeft ook in 2018 weer inwoners en organisaties op weg geholpen met matching, advies en cursussen.

Veel mantelzorgers zetten zich dagelijks in voor een naaste. Het Steunpunt Mantelzorg heeft naast hun gebruikelijke taken in 2018 ook gezorgd voor de registratie, doorverwijzing en inzet van het Mantelzorgpakket. 140 mantelzorgers maakten gebruik van Take Care, 240 van huishoudelijke mantelzorghulp en 7 van de verwendagen.

**“HET IS ALTIJD
GENIETEN, JE
WORDT OPGEHAALD
EN THUISGEBRACHT.
BIJ DE VOOR-
STELLING KRIJG
JE KOFFIE EN EEN
DRANKJE. EEN
FANTASTISCH
AVONDJE UIT WAAR
IK NOG DAGEN OP
KAN TEREN. ANDERS
KOM JE NERGENS
MEER.”**

*Uit een rapportage van
Stichting Vier het Leven*

In de Week van de Mantelzorg maakten 250 mantelzorgers gebruik van ontspanning en plezier dichtbij huis, georganiseerd door het Steunpunt Mantelzorg. Rondom de Week van de Mantelzorg reikten we 375 bonnen uit. In 2018 hebben we de regels aangescherpt om de bonnen met meer zekerheid terecht te laten komen bij de zwaarder belaste mantelzorgers.

De onderstaande figuur geeft een beeld van de activiteiten en resultaten binnen de doelgroep Samenleving in het afgelopen jaar.

Onderwerp	Activiteit	2017	2018
Adviesraad Sociaal Domein	Ontvangen adviezen, waarvan:	13	5
	• gevraagd	10	3
	• ongevraagd	3	2
ZEIL-fonds	Aantal ZEIL-fonds subsidies toegekend, waarvan:	26	55
	• “Hijs de zeilen”: kleine initiatieven op straat-/ buurtniveau	13	17
	• “Wind in de zeilen”: grotere initiatieven in wijken of kernen	6	20
	• “Alle zeilen bij”: grote initiatieven in kernen of in de gemeente	7	18
Mantelzorg	• Aantal mantelzorgers ingeschreven bij het Steunpunt Mantelzorg	750	830
	• Aantal uitgereikte cadeaubonnen in het kader van de Dag van de mantelzorg	540	375

Figuur 3: cijfers doelgroep Samenleving

Ons plein

hier komen we samen
om te genieten
van zonneschijn en wijn
bier en ijs

laten we onze botten rusten
dansen we met eenhoorns
tuinders en boeren
in nabijheid van regenbogen

is een vierkant eindelijk weer vierkant

schudden we handen
vinden we vergeten
en nieuwe vrienden

halen we brood en vis
vlees en groente
voor thuis en verder
om te leven

wordt gisteren herdacht
vandaag geleefd
en morgen gecreëerd

Mark Boninsegna, gemeentedichter

03 JEUGD

Het gaat goed met de jeugd in Lansingerland

In Lansingerland wonen bijna 16.000 kinderen (0 - 18 jaar). Met de overgrote deel van deze kinderen gaat het goed. Zij doen mee in de samenleving, hebben vrienden en een gelukkig gezinsleven en ontwikkelen zich zoals dat hoort. Dit blijkt ook uit de cijfers: 96% van de ouders in Lansingerland geeft aan dat het goed gaat met de gezondheid van hun kinderen, zo blijkt uit de GGD monitor. 97% van de kinderen zelf geeft aan enigszins tot heel vrolijk te zijn. Ze zeggen minimaal 1 goede vriend te hebben en gaan met plezier naar school. Meer kinderen zijn lid van een club of vereniging dan in de regio, maar minder dan in 2014. Ze spelen iets minder buiten dan kinderen in de regio en ook minder dan in 2014. Slechts 3% van de ouders geeft aan moeite te hebben om financieel rond te komen, waardoor kinderen bijvoorbeeld geen lid kunnen worden van een sportvereniging.

Een deel van onze kinderen heeft extra ondersteuning nodig. In 2018 ondersteunden wij circa 1600 kinderen met een maatwerkvoorziening in het kader van de Jeugdwet.

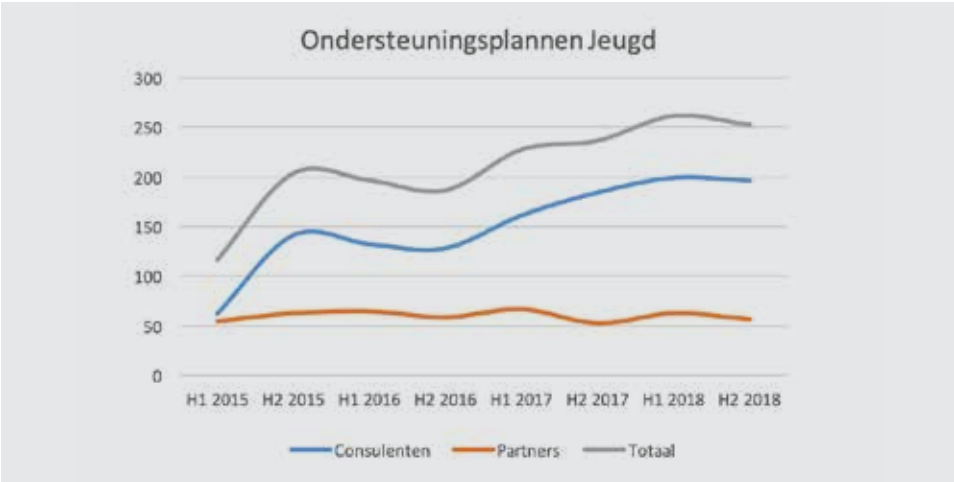
Wat valt op in Lansingerland? Lansingerland wijkt op meerdere onderwerpen in gunstige zin af van de regio, zoals kindvriendelijkheid van de buurt, minder conflicten of echtscheiding in het gezin, minder moeite om rond te komen. Kinderen zijn vaker lid van een sportclub, of organisatie op het gebied van milieu of natuur. Ook gaan ze vaker naar de opvang. De meeste uitkomsten van Lansingerland zijn stabiel ten opzichte van 2014.

Uit Gezondheid in kaart, GGD 2018

Een brede uitvraag bij complexe problematiek levert meer passende ondersteuning voor het kind en het gezin

De toegang tot jeugdzorg bestaat in onze gemeente uit onze gemeentelijke consulenten en onze toegangspartner, het Centrum voor Jeugd en Gezin. Hiernaast verwijzen ook huisartsen, medisch specialisten en Gecertificeerde Instellingen kinderen direct door naar jeugdzorg. Deze professionals vormen samen niet alleen het eerste contact van iedere inwoner met een ondersteuningsvraag, maar ook spelen zij een essentiële rol bij het signaleren van problematiek en de toeleiding naar de juiste vorm van ondersteuning. Hiernaast zijn onze jeugdconsulenten verantwoordelijk voor het uitvoeren van de casusregie.

In 2018 legden onze jeugdconsulenten de zorg voor circa 200 kinderen (opnieuw) vast door het opstellen van een ondersteuningsplan. Dit aantal is vergelijkbaar met 2017. Het CJG stelde net als voorgaande jaren circa 50 ondersteuningsplannen op. Het totaal aantal opgestelde ondersteuningsplannen is sinds 2015 gestegen, het afgelopen jaar lijkt er echter sprake te zijn van een stabilisering.

Figuur 4: aantal ondersteuningsplannen Jeugd 2015 t/m 2018 (bron: Suite4SD)

BESTE CHARLOTTE,

Ik wilde je nogmaals bedanken voor de 2 afspraken die we bij jou gehad hebben. Wat zoiets kleins voor groot resultaat kan geven!

Het is gezellig in huis en de broertjes onderling gaan ook steeds beter.

Morris is heel lief en knuffelt heel veel met mij!

Ik ben zo trots op hem en kan weer volop van hem genieten! Wat een verandering in 3 weken.

Uit een rapportage van Kwadraad

**‘HEEL ERG FIJN EN
RUSTIG GESPREK
WAAR ECHT DE TIJD
VOOR GENOMEN WERD’**

**‘WAT EEN FIJNE MENSEN!!
ROTTERDAM KAN
DAAR EEN PUNTJE
AAN ZUIGEN!!’**

**‘DE WACHTTIJDEN
MOGEN BEST KORTER’**

*Een drietal reacties afkomstig
van de ansichtkaarten*

Ouders en huisartsen weten de weg naar het CJG beter te vinden

Het CJG is een belangrijke partner in de toegang tot jeugdhulp door hun taken in het consultatiebureau en de jeugdverpleegkundigen op alle scholen. Dit is belangrijk omdat er een grote en groeiende verwevenheid tussen problematiek thuis en op school bestaat. Dit complexe samenspel vraagt een integrale, systemische en multidisciplinaire aanpak. Als gemeente hebben wij hierin een belangrijke (wettelijke) taak op het gebied van casusregie. Bij een grote verwijfsstroom naar jeugdhulp via huisartsen is het echter complex om hierop te sturen. Zorgprofessionals signaleerden in 2018 dat de relatie tussen CJG en huisartsen steeds beter wordt. Het verder verbeteren van de samenwerking tussen het CJG en de gemeentelijke toegang en het communiceren van één aanspreekpunt voor inwoners en huisartsen, maakt dat wij in de toekomst nog beter onze toegangsfunctie vervullen. Dit is een speerpunt voor 2019.

Ouders zijn tevreden over de gemeentelijke toegang

Om het functioneren van onze toegang in beeld te brengen voeren wij jaarlijks een cliënt-ervaringsonderzoek jeugd uit. Uit het onderzoek dat wij in 2018 uitvoerden bleek dat de waardering van de organisatie en het functioneren van onze toegang positief en stabiel is. Het ervaren effect van de geboden jeugdhulp is in 2018 significant verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren.

Naast het hierboven genoemde periodieke onderzoek nodigen wij ouders en jongeren die toegang tot jeugdhulp hebben gekregen doorlopend uit om via ansichtkaarten te laten weten wat ze van onze dienstverlening (en die van CJG) vinden. Ook dit beeld is positief. Van de in 2018 ontvangen kaarten gaf 95% aan het contact met de medewerker(s) positief te ervaren.

In de pilot ‘Expert jeugd’ maken wij de verbinding tussen huisarts, onderwijs en jeugdhulp

Als een kind hulp nodig heeft, omdat het niet goed gaat is dat vaak op meerdere terreinen terug te zien. Soms is het probleem duidelijk en kunnen we een kind met een eenvoudige vorm van ondersteuning helpen. In complexere gevallen betrekken we de school, het medische beeld en de gezinscontext om een goed beeld te krijgen van het kind, zijn/haar omgeving en de problemen waar hij/zij tegenaan loopt. In de pilot ‘Expert jeugd’ zorgen we voor een eenduidige regie en duidelijkheid over de rol van alle betrokkenen: ouders, school, jeugdconsulenten en hulpverleners. Een onderdeel van deze pilot is de zogenaamde ‘kindreis’.

Kindreis Jeugdhulp

Huisartsen, intern begeleiders van scholen, CJG professionals en beleidsmakers hebben met elkaar ‘de route naar de juiste jeugdhulp vanuit cliëntperspectief’ door gelopen. De aanwezigen gingen aan de hand van drie verschillende casussen in gesprek met elkaar over de ervaren knel- en verbeterpunten. Dit leverde de volgende resultaten op:

- Meer inzicht bij huisartsen en scholen in het belang van de brede uitvraag van het CJG en de jeugdconsulenten.
- De ervaring dat het in complexe casuïstiek voor het kind heel belangrijk is om vanuit één aanpak te werken met één casusregisseur.
- Huisartsen konden de door hen ervaren knelpunten aankaarten zoals de wachttijden en het gebrek aan terugkoppeling over hun patiënt.

De deelnemers zijn beter op de hoogte van elkaars expertise en weten elkaar beter te vinden.

De zwaarte en de kosten van de door ons geboden zorg nemen sterk toe

Er is in onze gemeente sinds 2017 sprake van aanzienlijke kostenstijgingen in de jeugdzorg. Hierin zijn wij niet uitzonderlijk: vrijwel iedere gemeente in Nederland worstelt met grote tekorten. Budgetoverschrijdingen van 20 tot 30 procent zijn hierbij geen uitzondering.

Er is nog geen verklaring voor deze overschrijdingen. Momenteel lopen er op zowel lokaal, regionaal en landelijk niveau diverse onderzoeken en projecten die erop gericht zijn de oorzaken duidelijk te krijgen en grip te krijgen op deze ontwikkeling.

Wel is inmiddels duidelijk dat er geen sprake is van een enkelvoudige oorzaak (of interventiemogelijkheid). Er lijkt sprake te zijn van een samenloop van ontwikkelingen die elkaar versterken, waaronder: een steeds complexere opgroeisituatie en toenemende verwachtingen/druk op kinderen; meer aandacht voor (vroeg) signalering en behandeling van problematiek; beperkte grip op de instroom door het grote aantal verwijzingen door huisartsen, mogelijke medicalisering van problemen en risicomiddele keuzes bij zorgprofessionals en een toestroom van kinderen met complexere problematiek uit de Wlz.

Het grip krijgen op de kosten van jeugdhulp is een van de belangrijkste speerpunten van het sociaal domein in 2019. Wij doen dit aan de hand van een samenhangende aanpak, op zowel lokaal als regionaal niveau. Hiernaast voerden wij de afgelopen periode via de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp, de VNG en de contacten van onze bestuurders druk uit op de minister en het Rijk om extra middelen ter beschikking te stellen. Wij informeren de raad in juni 2019 over de stand van zaken van de transformatie van jeugdhulp en onze aanpak hiervan, in vervolg op een eerdere raadsbrief.

Figuur 5: Niet-representatief overzicht tekorten jeugdhulp, bron: Binnenlands bestuur, 8 mei 2019

Correctie cijfers Jeugdhulp: een lichte toename van het aantal kinderen met jeugdhulp maar verzwaring van de ondersteuning

In eerdere rapportages zagen wij een sterke stijging van het aantal kinderen dat in onze gemeente jeugdhulp ontvangt. Naar aanleiding hiervan voerden wij eind 2018/begin 2019 een inhoudelijk onderzoek naar uit. Uit dit onderzoek blijkt dat dit een administratieve oorzaak heeft² en dus geen juist beeld geeft van de werkelijkheid.

Na correctie van de cijfers blijkt dat het aantal kinderen dat jeugdzorg ontvangt in de periode 2015-2017 licht toename (+5%). Deze toename is lager dan het landelijke beeld (+12%) en lijkt voor een groot deel verklaard te worden door de groei van het aantal kinderen in onze gemeente. Wel is er sprake van zwaardere en daardoor duurdere ondersteuning. Dit is deels zichtbaar in het gemiddelde aantal indicaties per cliënt: deze vertoont sinds 2015 een opgaande lijn en ligt in 2018 bijna 20% hoger dan in 2015.

In de figuren 6 en 7 is de ontwikkeling van indicaties en aantal cliënten nader uitgesplitst.

	2015		2016		2017		2018	
	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft
Indicaties Jeugdwet	1702	1770	1675	1923	1802	1938	2049	2129
Cliënten Jeugdwet	1219	1259	1104	1252	1197	1306	1293	1284
Gem. indicaties/cliënt JW	1,40	1,41	1,52	1,54	1,51	1,48	1,58	1,66
Indicaties Wmo	122	133	147	157	174	170	154	178
Cliënten Wmo	51	53	54	57	64	68	64	75
Gem. indicaties/cliënt Wmo	2,39	2,51	2,72	2,75	2,72	2,50	2,41	2,37
Totaal indicaties Jeugd	1824	1903	1822	2070	1976	2108	2203	2307
Totaal Cliënten Jeugd	1270	1312	1158	1309	1261	1374	1357	1359

Figuur 6: aantal lopende indicaties en cliënten doelgroep jeugd (bron: Suite4SD)

Toename van de ondersteuning op het gebied van Jeugd met een beperking en Basis GGZ

In 2018 zagen we het aantal cliënten met **jeugd met een beperking** fors toenemen. Dit betreft kinderen met een fysieke of een verstandelijke beperking en kinderen met een psychiatrische aandoening, waaronder autisme. Het gaat hierbij soms om zware (en daardoor dure) ondersteuning. In 2018 hadden wij bijvoorbeeld 16 kinderen waarvan de zorgkosten tussen de € 16.000,- en € 50.000,- per persoon per jaar bedraagt. De zorg voor deze beperkte groep alleen al kost ruim 4,5 ton per jaar. Wij vermoeden dat een belangrijk deel van de kostenstijging veroorzaakt wordt door instroom van kinderen die eerder onder de Wlz en de Awbz vielen. Momenteel onderzoeken wij of dit inderdaad het geval is en zo ja, of deze indicaties wel terecht zijn. In deze aanpak richten wij ons met name op de hierboven genoemde groep ‘grootverbruikers’ van zorg.

Een andere belangrijke toename zien we in de **basis GGZ**. Omdat het overgrote deel van de kinderen via de huisarts verwezen wordt naar deze (overigens vaak lichtere) vormen van ondersteuning kunnen we deze ontwikkeling lastig sturen of verklaren. Opvallend is dat het aantal kinderen met **specialistische jeugdzorg** in 2018 daalt ten opzichte van 2017, terwijl de kosten van deze vorm van jeugdhulp juist stevig toenemen (zie ook paragraaf 1.3).

2 Concreet ging het hierbij om jeugdzorgtrajecten die na afronding van de verleende zorg (administratief) niet afgesloten werden en zorgaanbieders die ons te laat - via het berichtenverkeer - informeren over de status van het zorgtraject.

	2015		2016		2017		2018	
	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft	1e helft	2e helft
Basis GGZ	321	309	210	276	228	351	381	322
Jeugd- en opvoedhulp	95	102	112	125	153	143	215	202
Jeugd GGZ Dyslexie	163	175	181	176	135	150	134	117
Jeugd GGZ Specialistisch	702	743	634	740	757	748	645	688
Jeugd met een beperking	121	132	141	138	93	130	206	236
Totaal unieke cliënten	1219	1259	1104	1252	1197	1306	1293	1284

Figuur 7: aantal cliënten jeugdzorg per ondersteuningsvorm (bron: Suite4SD)

Wij hebben meer aandacht voor kinderen in een kwetsbare positie

Wij verbeteren de hulp aan kinderen die te maken hebben met huiselijk geweld

Wanneer er vermoedens zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling is het mogelijke een melding te doen bij Veilig Thuis. Iedereen kan een melding doen, inwoners en professionals. Naast de regionale samenwerking met Veilig Thuis, werken we ook samen met het Jeugdbeschermingsplein. Professionals maken hier melding wanneer er een zorgelijke situatie is in gezinnen. Bij de bespreking van de casus zitten verschillende instanties aan tafel. Ook de kinderen (ouder dan zestien jaar) en ouders nemen deel aan dit gesprek. Deze aanpak werkt in de meeste gevallen. Opvallend is het lage percentage recidive in onze gemeente: in ongeveer 90% van de gevallen die bij Veilig Thuis terecht komen gaat het om een eenmalige interventie. Recidive zagen we vooral bij vechtscheidingen.

Toelichting keten huiselijk geweld. De gemeente is verantwoordelijk voor het realiseren van een advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. In de regio Rijnmond is dit Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond. Veilig Thuis heeft een aantal wettelijke taken, zoals het geven van informatie en advies, het doen van onderzoek en het monitoren van duurzame veiligheid ten aanzien van huiselijk geweld (ook voor de doelgroep Volwassenen en Ouderen) en kindermishandeling. Veilig Thuis werkt veel samen met andere organisaties zoals politie, jeugdbescherming, de gemeente en lokale professionals.

Wel zijn er verbeterpunten. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd constateerde dat er in 2018 door alle partijen in de keten goede stappen gezet zijn om de risico's voor de veiligheid van kinderen zoveel mogelijk te beperken. Tussen Veilig Thuis en andere samenwerkende partijen bestaat er verschil van inzicht op het gebied van risicotaxatie. Voor Lansingerland heeft dit gevolgen voor de taken en werkdruk van ons lokale veld: casussen met ernstige problematiek worden eerder ‘afgeschaald’. Dit leidt tot de noodzaak om op lokaal niveau passende en soms zwaardere ondersteuning in te zetten. Het aanpakken van deze knelpunten is een speerpunt in 2019.

In 2018 is het aantal meldingen bij Veilig Thuis met 23% gestegen. Dit werd vooral veroorzaakt door de toename van het aantal meldingen vanuit de politie³ (+26%). Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal meldingen en vervolgacties.

3 De politie doet melding bij Veilig Thuis wanneer er a) zorgen zijn over een situatie waarbij een jeugdige t/m 23 jaar betrokken is en/of b) zorgen zijn om kinderen bij een aanhouding of een incident (van een volwassene).

In mijn werk kom ik kinderen van woonwagendwobers vaak tegen. Mijn ervaring is dat jongens vaak tussentijds stoppen met hun opleiding, omdat zowel de jongere als de ouders de noodzaak van een diploma niet inzien. Vanuit leerplicht proberen we de jongere zoveel mogelijk binnen boord te houden. Het grootste deel van de jongens eindigt in een leerwerktraject (4 dagen werken, 1 dag naar school). Dit werk vindt meestal plaats bij een autosloperij.

Bij meisjes uit deze cultuur ligt dit anders, zij krijgen regelmatig niet de gelegenheid om de school af te maken. Het zit in de cultuur van Roma en Sinti dat meisjes op jonge leeftijd stoppen met school om een bijdrage te kunnen leveren in het huishouden. Ook met tussenkomst van de rechter lukt het vaak niet om deze doelgroep op school te houden /krijgen. Vanuit leerplicht zetten we ons ervoor in dat de meisjes wel met een diploma van school gaan. De opleiding die daarop volgt is vaak lastig.

Ervaringen van de leerplichtambtenaar met cultuurverschillen

	2017	2018	mutatie
Aantal signalen	345	423	23%
Politie melding	272	342	26%
Meldingen door professionals	45	54	20%
Zelfmelders	8	12	50%
Particuliere melding	20	15	-25%
Vervolgacties	330	423	28%
Naar lokaal veld, naar JBRR of andere organisatie	186	236	27%
Interventie door Veilig Thuis	20	19	-5%
Onderzoek door Veilig Thuis	35	14	-60%
Tijdelijk huisverbod	9	14	56%
Geen actie nodig	16	0	-100%
Overig/in behandeling	64	52	-19%

Figuur 8: instroomcijfers Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond Lansingerland (bron: monitor VT 2018)

Er is meer samenwerking voor jongeren die hobbels ervaren bij het halen van een startkwalificatie

De leerplichtambtenaar ziet dat 85% van de jongeren zonder grote problemen een startkwalificatie haalt. 10% van de jongeren dreigt uit te vallen, maar haalt de startkwalificatie dankzij de in 2018 verbeterde gezamenlijke inzet van het docenten, de jeugdconsulenten, het CJG en de leerplichtambtenaar. Er zijn diverse redenen voor dreigende uitval, bijvoorbeeld hoge of juist lage verwachtingen van ouders.

Jongeren (18 - 22 jaar) hebben beperkte huisvestingsmogelijkheden in Lansingerland

Het gaat om een zeer diverse doelgroep. Jongeren die gaan studeren vinden vaak een kamer in de stad waar ze studeren. Jongeren die werken weten zich ook op een of andere manier te redden. Er is echter een kleine kwetsbare groep die vanwege hun netwerk het best geholpen is met een woning in Lansingerland. Voor die groep zien we weinig mogelijkheden. We analyseren in 2019 de woonbehoeften van deze kwetsbare jongeren en werken met het domein Ruimte en Economie aan het organiseren van diverse typen huisvesting waaronder begeleid wonen, kamertrainingsmogelijkheden en betaalbare eenpersoonswoonruimten. We borgen dit in de woonvisie.

De inzet op de beleidsaccenten werpt de eerste vruchten af

Het Beleidsplan sociaal domein 2018 - 2022 *Versterken van veerkracht* heeft aandacht voor de hulp aan kinderen die we onvoldoende in beeld hebben en voor kinderen voor wie de ondersteuning uit de Lansingerlandse Standaard niet passend genoeg is. Met, Pubers in de spotlight, geven we juist aandacht aan de jeugd in Lansingerland met wie het goed gaat. In 2018 is vooral gewerkt aan de voorbereiding, maar er zijn ook al eerste resultaten behaald.

Kinderen in armoede komen beter in beeld en krijgen de hulp die ze nodig hebben

Meer kinderen in armoede komen in beeld dankzij het Kindpakket: een pakket aan schoolspullen, kleding, fietsen, laptops, sport- en cultuur uitjes, contributie, sportspullen en instrumenten vanuit het beleidsaccent ‘Elk kind een kans’. Veel van deze gezinnen hebben de weg naar deze voorzieningen gevonden via het Spreekuur Samen Doen van Kwadraad. Daarom positioneren we het spreekuur Samen Doen in 2019 beter als vindplaats voor gezinnen in armoede. De armoede is vooral groot in gezinnen van

asielgerechtigden. Om hun kinderen betere kansen te bieden hebben we het aanbod voor die doelgroep uitgebreid met 2 pilots: ‘@home opvoedondersteuning’ en ‘Tandem Nieuwkomers’.

Kinderen in een scheidingssituatie komen minder in de knel dankzij een passend aanbod

In een gezin kunnen problemen spelen die een grote impact hebben op het leven van kinderen. Vanuit het beleidsaccent ‘Geen kind in de knel’ werkten we aan een betere ondersteuning van deze kinderen. Tijdens het congres *Scheiden doe je samen* werkten professionals een aanpak uit om te voorkomen dat kinderen in een problematische gezinssituatie vast lopen in hun ontwikkeling of problematiek ervaren door deze ervaring. We vergroten de ontwikkelkansen van deze kinderen. Daarnaast startte een aanbesteding voor preventieve trainingen voor de doelgroep en werken we in 2019 aan een digitaal scheidingspunt voor inwoners en professionals.

Kinderen die ondersteuning nodig hebben krijgen betere hulp door een betere samenwerking tussen (Passend) onderwijs, hulpverlening en gemeente

Problematiek speelt soms zowel thuis als op school. In 2018 is vanuit het beleidsaccent ‘De leraar trekt aan de bel’ de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp verbeterd door afspraken met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, over arrangementen waarbij zorg en onderwijs benodigd is. Ook is gewerkt aan een gezamenlijke aanpak op het gebied van schoolverzuim. Daarnaast startte een aanbesteding voor de jeugdcoach op school. Deze jeugdcoach moet het gat tussen de zorg, de school en thuis dichten.

Pubers komen in beeld en praten mee

Met het accent ‘Pubers in de spotlight’ hebben we de eerste resultaten bereikt voor de pubers in Lansingerland. Pubers hebben meegepraat over diverse nieuwe initiatieven, ouders hebben trainingen gevolgd over jongerenproblematiek, docenten en scholieren zijn in gesprek gegaan over thema’s als gedrag en sociale pijn en er is een Instagram campagne @lansingerlandjeugd gestart. Ook is er een netwerk ‘Pubers in de spotlight’ opgericht. Samen met de pubers is een chillplek ingericht en begin 2019 in gebruik genomen. Er komen nog meer chillplekken.

Vooruitblik 2019

In 2019 gaan we aan de slag met de toegang jeugd. Op verzoek van onze partners verkennen we een nieuwe manier van samenwerking, bijvoorbeeld met één toegangs-poort voor de jeugd. Daarnaast brengen we met een campagne in de Week van de Opvoeding (over verschillende opvoedthema’s) de toegang jeugd onder de aandacht.

In 2019 willen we ook steviger grip krijgen op de huisartsenroute. Onderwijs, huisartsen, CJG, schoolmaatschappelijk werk en gemeente werken samen aan de toeleiding naar gespecialiseerde jeugd GGZ. Daarnaast werken we verder aan de samenwerking met Veilig Thuis. In de keten Huiselijk geweld zorgen we voor afstemming die leidt tot een warme overdracht en tot één aanspreekpunt per gezin. Daarnaast hebben we aandacht voor jongeren, gezondheid en de omgevingswet, bijvoorbeeld met de Rookvrije generatie. Voor meer informatie over de pilots en de beleidsaccenten verwijzen we naar de boekjes. ●

VINCENT (11 JAAR)

Vincent van 11 jaar oud met een diagnose in het autistisch spectrum komt bij de huisarts in verband met somberheidsklachten en achter-uitgang in de leerprestaties. De huisarts ziet geen acuut gevaar, maar wil wel graag dat Vincent passende ondersteuning krijgt en verwijst Vincent en zijn ouders naar het CJG voor een brede uitvraag. Er volgt een brede uitvraag door CJG, samen met clientondersteuner van MEE (ivm hun expertise op gebied van autisme).

De uitkomsten zijn:

- Na overleg met de jeugdconsulent en een aanvraag door de ouders start voor Vincent levensloopbegeleiding door BOBA.
- Na het Zorgoverleg op school met ouders, MEE en CJG, het samenwerkingsverband PPO krijgt Vincent extra begeleiding op school.
- De clientondersteuner van MEE biedt start psycho-educatie aan Vincent en zijn ouders en ondersteunt hen met de keuze van een middelbare school.
- In overleg met de huisarts volgt psychische ondersteuning voor de vader van Vincent, omdat tijdens de brede uitvraag blijkt dat hij depressief is en dat hij dat kopieert op Vincent.
- De huisarts is op de hoogte gesteld van de inzet van de hulpverlening.

Het resultaat is:

Het heel goed gaat met Vincent na de inzet van de ondersteuning. Hij bloeit helemaal op en heeft een hele fijne groep 8 tijd. De overgang naar de middelbare school is goed verlopen. Vincent en zijn ouders hebben veel steun aan de begeleiding van BOBA en de clientondersteuning van MEE.

Uit een rapportage van het CJG

04 VOLWASSENEN

Het gaat goed met de volwassenen in Lansingerland

In Lansingerland wonen ongeveer 36.500 inwoners van 18 - 65 jaar. De meeste inwoners werken en zorgen voor zichzelf en hun gezin. Veel van hen zetten zich in voor de samenleving. Ze zijn vrijwilliger bij een sportvereniging, bij scouting en bij tal van andere verenigingen en activiteiten.

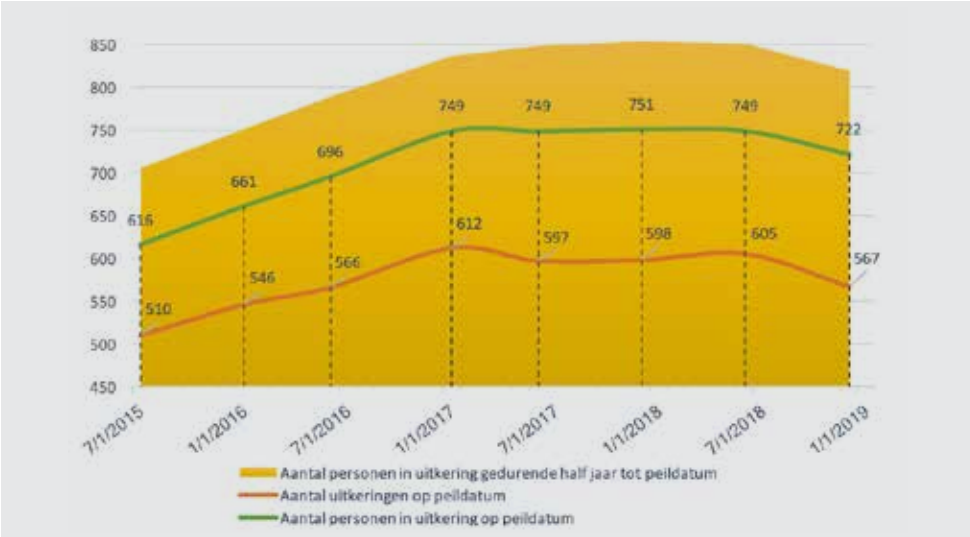
Gezinnen in Lansingerland hebben een hoge SES (sociaal economische status) en het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering is laag (bijna 2,5%) in vergelijking met de rest van Nederland (bijna 5,5%). Verder heeft de volwassen Lansingerlander een goede lichamelijke gezondheid en maakt hij weinig gebruik van de verschillende regelingen in het sociaal domein. Dit alles blijkt uit de Gemeentelijke Monitor sociaal domein van de VNG, de monitor Gezondheid in het sociaal domein van de GGD/ GHOR en de Stapelingsmonitor van de VNG. ⁴

Slechts 2% van de volwassen inwoners maakt gebruik van ondersteuning vanuit de gemeente. Ze ontvangen een bijstandsuitkering, maken gebruik van schuldhulpverlening of van een Wmo voorziening. Daarnaast zijn er inwoners die gebruik maken van vrij toegankelijke voorzieningen als maatschappelijk werk (ongeveer 250 trajecten), thuisadministratie (ongeveer 85 huishoudens) en inloop ggz (ongeveer 25 inwoners). Met de beleidsaccenten ‘Grip op geld’ en ‘Werken aan werk’ zetten we extra in op volwassenen met dreigende schulden en kwetsbare jongeren die na een opleiding aan een PrO / VSO school aan het werk gaan.

Inwoners met een uitkering

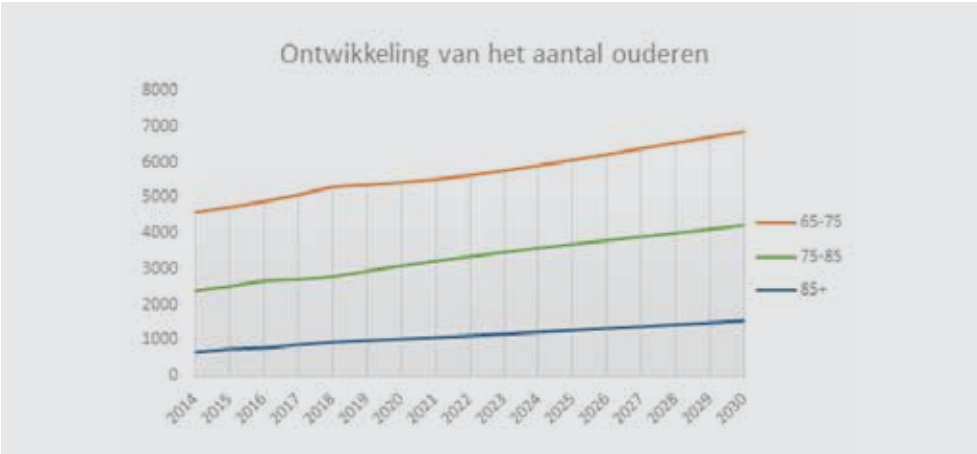
Het aantal inwoners met een uitkering daalde licht

In 2018 daalde het aantal inwoners met een bijstandsuitkering licht ten opzichte van 2017, doordat er minder mensen instroomden. Eén van de oorzaken daarvan was het gunstige economische klimaat. Hierdoor waren er in de eerste plaats minder inwoners die een uitkering aanvroegen. In de tweede plaats hebben wij meer inwoners direct bij de aanvraag van een uitkering naar werk kunnen leiden, waardoor er geen uitkering nodig was.

Figuur 9: ontwikkeling aantal bijstandsuitkeringen (bron: Suite4SD)

⁴ Let op het verschil in indicatoren. Voor de gemeentelijke administratie gaan we uit van individuele inwoners. De monitor van de VNG gaat uit van huishoudens. Dat kan leiden tot verschillende percentages.

Figuur 10: ontwikkeling in- en uitstroom per half jaar (bron: Suite4SD)

In onderstaande tabel zoomen we in op de redenen voor in- en uitstroom.

	H1 2015	H2 2015	H1 2016	H2 2016	H1 2017	H2 2017	H1 2018	H2 2018
Instroom, waarvan:	107	113	114	129	84	94	84	61
• Arbeid/dienst-betrekking/studie	35	37	44	47	37	38	35	16
• Verhuizing	10	20	33	15	14	16	7	13
• Statushouders	14	22	11	53	18	22	16	8
• Overig / relationeel ⁵	48	34	26	14	15	18	26	24
Uitstroom, waarvan:	81	87	84	83	99	93	87	85
• Arbeid/dienst-betrekking/studie	45	44	50	44	61	47	51	48
• AOW & verhuizing	17	21	9	16	17	16	9	16
• Overig / relationeel	19	22	25	23	21	30	27	21
Saldo	26	26	30	36	-15	1	-3	-24

Figuur 11: verdeling in- en uitstroom uitkeringen per half jaar (bron: Suite4SD)

Over inwoners met een gedeeltelijke uitkering hebben we nog onvoldoende informatie

Op basis van de hoogte van de uitkering weten we of de inwoner een aanvullend inkomen heeft. Sommige inwoners hebben een gedeeltelijke bijstandsuitkering, bijvoorbeeld omdat zij een parttime baan hebben. Andere inwoners kunnen ook een andere inkomstenbron hebben zoals alimentatie of een andere uitkering WW, ZW, WIA-uitkering. Op dit moment registreren we nog niet het aantal uren dat inwoners met een uitkering parttime werken. Ook registreren we niet of zij vrijwilligerswerk doen. Dat gaan we op korte termijn wel doen zodat we meer zicht krijgen op deze doelgroep en meer maatwerk kunnen leveren.

⁵ Overig / relationeel bestaat uit: wijziging gezinssituatie, beëindiging huwelijk, fraude, detentie en overlijden. ‘Wijziging gezinssituatie’ vormt het grootste deel van deze categorie.

	H1 2015	H2 2015	H1 2016	H2 2016	H1 2017	H2 2017	H1 2018	H2 2018
Totaal aantal uitkeringen per einde periode	510	546	566	612	597	598	605	567
Waarvan zonder ander inkomen	375	414	431	481	471	476	490	461
Waarvan als aanvulling op het inkomen	135	132	135	131	126	122	115	106

Figuur 12: aantal uitkeringsgerechtigden met een uitkering als aanvulling op het inkomen

Inwoners met een uitkering ervaren diverse belemmeringen om aan het werk te gaan

Begin 2018 riepen we al onze bijstandsgerechtigden op om de voornaamste redenen om nog niet aan het werk te zijn in beeld te krijgen. In elk gesprek is een inventarisatie gemaakt van de ervaren belemmeringen van de betreffende inwoner (de kandidaat) om aan het werk te gaan. Uit die inventarisatie blijkt dat ongeveer 42% van de kandidaten te maken heeft met problemen op één of meerdere leefgebieden. 10% heeft een arbeidsbeperking (bijvoorbeeld een spierziekte of slechthoofdpijn) of een volledige arbeidsontheffing. De groep die geen of nauwelijks belemmeringen ervaart om aan het werk te gaan, is klein. Het merendeel van de kandidaten zonder belemmeringen is in 2017 en 2018 uitgestroomd naar werk.

Het aantal bijstandsgerechtigde inwoners met belemmeringen komt overeen met het beeld dat wijzelf hebben. Ons bijstandsbestand is gewijzigd en vraagt een andere aanpak. Vanaf 2019 werken we volgens een nieuw uitvoeringsplan dat beschrijft op welke manier we maatwerk bieden voor deze doelgroep. We brengen de heterogeniteit van ons bestand in beeld door middel van de registratie van motivatie- en vaardighedenprofielen, zodat we hier met onze inzet op kunnen aansluiten. Daarnaast zetten we voor iedereen in op werk, ook voor inwoners met problemen op één of verschillende leefgebieden. De gedachte hierbij is dat werken kan bijdragen aan probleemstabilisatie.

Opvallende doelgroepen met een uitkering

De groep van inwoners met een uitkering is divers, maar er zijn wel enkele patronen in te ontdekken. Er is een groep 50-plussers met een IAOW-uitkering die in de crisisjaren hun baan zijn kwijtgeraakt. Ze hebben geen belemmeringen, maar er is ook geen prikkel om aan het werk te gaan. Deze doelgroep beschikt namelijk vaak over financieel vermogen, waardoor handhaving van de re-integratieverplichting minder effectief is. Zij voelen zich minder geraakt door een korting op hun uitkering. Opvallend is dat deze kandidaten bijna altijd vrijwilligerswerk doen.

Daarnaast is er een groep alleenstaande jonge ouders, meestal moeders met kinderen tot 5 jaar. Zij hebben geen sollicitatieplicht en ervaren daarom geen grote prikkel om aan het werk te gaan. Zij verliezen daardoor echter de aansluiting met de arbeidsmarkt en hebben “een gat” in hun CV. Als de kinderen groter worden lukt het hen maar moeilijk om weer aan de slag te gaan. Een bijkomend praktisch probleem is de kinderopvang in Lansingerland. Vindt de ouder toch een baantje, bijvoorbeeld in Zoetermeer, en start het werk om 8.00 uur, dan is kinderopvang moeilijk te vinden omdat de kinderopvang in Lansingerland pas vanaf 7.30 uur beschikbaar is.

Een derde groep zijn de asielgerechtigden. In 2018 ging het om ongeveer 200 volwassenen. Zij hebben vaak problemen op meerdere levensgebieden, zijn het eerste jaar in de weer met de gezinshereniging en het op orde brengen van hun leven en krijgen vaak na 1,5 - 2 jaar last van trauma's. Voor al deze inwoners hebben wij een of meerdere participatie- of re-integratievoorzieningen ingezet. We hebben onder andere

De jongeman die ik heb aangemeld is als kind als vluchteling naar Nederland gekomen, en is naar mijn idee blijven hangen in een overlevingsmodus. Hij is erg onhandig op het gebied van plannen en keuzes maken en consequenties overzien. Jarenlang heb ik een niet meewerkende houding gezien bij hem in de uitkering. Nu is hij dakloos en verblijft hij in de nachtopvang.

Maar door de hulp van Tandem Nieuwkomers van Humanitas is het niet meer uitzichtloos, integendeel. Alle bureaucratische ellende en het moeten verblijven tussen daklozen, verslaafden, psychiatrisch patiënten doorstaat hij nu moedig. Hij loopt met krukken door een zere knie van nachtopvang naar nachtopvang, met de hoop hier weer uit te komen.

Kortom, nu Humanitas hem begeleidt doet hij ineens wel de goede dingen. Ik denk zomaar dat het weten dat zijn begeleider van Humanitas hem steunt en hem door de nachtmerrie van ‘van loket naar loket’ te worden gestuurd heen loodst, het weten dat er iemand is die met hem mee blijft zoeken naar de volgende stap, en weten hoe dat moet, een cruciale factor is waardoor hij nu de stappen zet die hij moet zetten om weer op te gaan bouwen.

Een voorbeeld vanuit het perspectief van een participatieconsulent

“IK HEB EEN HERSENBLOEDING GEHAD. HET
BEDRIJF WAAR IK WERKTE GING FAILLIET EN
IK WILDE HEEL GRAAG WERKEN. ER STOND
OVERDAG GEEN AUTO MEER IN DE STRAAT.
IEDEREEN WAS AAN HET WERK. IK KWAM 2
JAAR THUIS TE ZITTEN, ZONDER STRUCTUUR.
UITEINDELIJK KREEG IK EEN KANS. MIJN NIEU-
WE WERKGEVER HEEFT HET WERKPROCES EN
MIJN WERKPLEK AANGEPAST. MIJN LEVEN IS
VERANDERD. IK HEB WEER STRUCTUUR.”

Jan, ex-uitkeringsgerechtigde

acht participatiewerkshops georganiseerd. Asielgerechtigden leren hier in 6 tot 8 bijeenkomsten zaken als: hoe zit het met rechten en plichten, hoe communiceer je, wat zijn cultuurverschillen, hoe werkt de zorg, verzekeringen en hoe zit het schoolstelsel in elkaar. Voor deze groep is een individuele aanpak met kleine succesjes noodzakelijk. Er zijn diverse obstakels die ervoor zorgen dat deze kandidaten moeilijk aan het werk komen: de taal, de wachtlijst voor het taalhuis, een soms ingewikkeld systeem, gezondheidsproblemen en trauma's. Daarnaast hebben ze vaak te maken met schulden, opvoedproblemen en ze hebben moeite met het omgaan met basale dingen. Het is daarom slechts in een enkel geval mogelijk dat een asielgerechtigde zonder intensieve begeleiding uitstroomt naar werk. Een aantal asielgerechtigden (30) wist ondanks alles toch duurzaam uit te stromen naar werk in 2018.

Een stijgend aantal gezinnen in armoede of met een laag inkomen (tot 130% van de bijstandsnorm) maakte gebruik van inkomensondersteuning. Veel gezinnen maakten gebruik van een voorziening uit het Kindpakket (zie figuur 13 en Bijlagenboekje Accenten sociaal domein). De verruiming van het Kindpakket werd mogelijk doordat de gemeenteraad de keuze maakte om de extra Klijnsma-gelden in te zetten voor het accent 'Elk kind een kans'. Daarnaast groeide het aantal deelnemers aan de collectieve zorgverzekering van 721 deelnemers in 2017 naar 1017 deelnemers in 2018 (en 1376 inwoners kozen eind 2018 voor deze collectieve zorgverzekering in 2019). Deze stijging heeft impact op het budget voor de collectieve zorgverzekering.

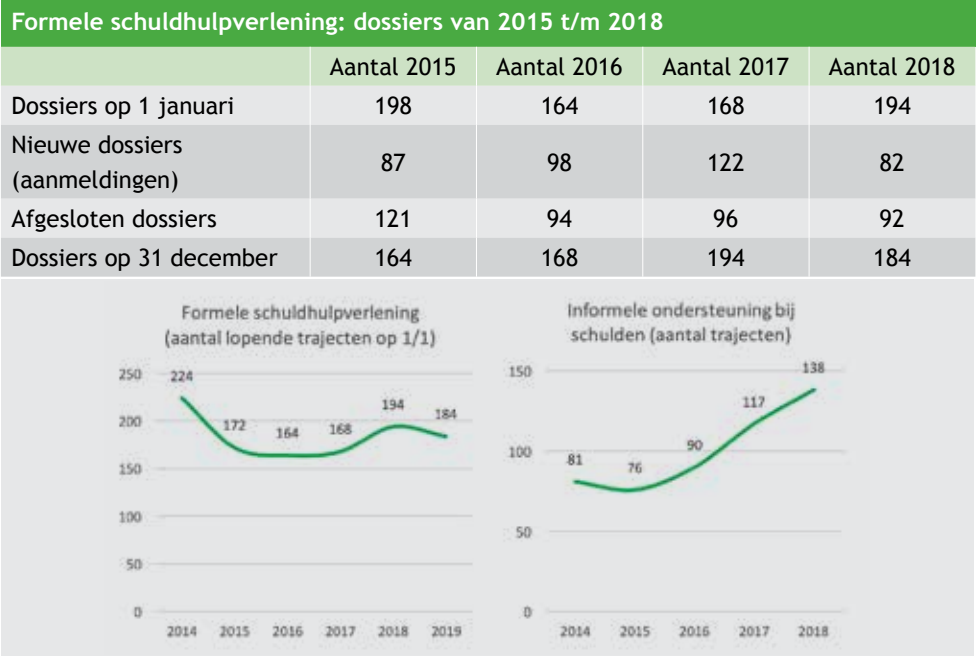

Figuur 13: gebruik regelingen collectieve zorgverzekering, JSF, JCF en Stichting Leergeld

Het aantal personen dat een aanspraak deed op bijzondere bijstand is in 2018 gedaald ten opzichte van 2017. Ook het bedrag dat aan bijzondere bijstand is uitgegeven is lager in 2018 dan in 2017. We zijn benieuwd wat hiervan de oorzaak is en nemen hierover een vraag op in ons cliëntervaringsonderzoek dat we in 2019 uitvoeren.

Inwoners met schulden maken minder gebruik van formele schuldhulpverlening en meer van informele schuldhulpverlening

In 2018 maakten iets minder inwoners gebruik van de formele hulpverlening.

Figuur 14: gebruik formele en informele schuldhulpverlening

Het aantal inwoners met psycho-sociale problematiek stijgt

Inwoners met een Wmo voorziening

In 2018 maakten meer volwassenen gebruik van een Wmo voorziening. Het gebruik steeg in 2018 ten opzichte van 2017 op vrijwel alle Wmo producten. We verwachten dat dit het effect is van het langer thuis wonen. Dit effect is niet alleen merkbaar bij ouderen, maar ook bij volwassenen met somatische, verstandelijke en psychische problematiek.

	2015		2016		2017		2018	
	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2
Indicaties Wmo, waarvan:	841	890	868	847	950	965	992	1058
• Woonvoorziening	64	64	72	79	83	90	85	103
• Huishoudelijke Ondersteuning	100	157	108	100	113	110	110	134
• Hulpmiddel	226	243	251	276	271	276	276	288
• Vervoersvoorziening	203	214	226	289	260	275	270	280
• Begeleiding	235	203	209	173	219	210	247	248
• Verblijf / Persoonlijke verzorging	13	9	2	1	4	4	4	5
Cliënten Wmo	415	425	424	444	476	492	512	555
Gem. indicaties/cliënt	2,03	2,09	2,05	1,91	2,00	1,96	1,94	1,91

Figuur 15: aantal indicaties Wmo, doelgroep volwassenen (bron: Suite4SD)

MENEER EN MEVROUW DE WAARD

Het lokaal team huiselijk geweld (LTHG) krijgt een melding over het echtpaar De Waard van midden 40. Er zijn al meerdere keren rake klappen gevallen in het bijzijn van hun kinderen Joost en Rianne. Die zitten nog op van de basisschool. Het LTHG besluit dat het maatschappelijk werk en de jeugdconsulent samen in gesprek gaan met het gezin om de situatie te bespreken. De jeugdconsulente spreekt ook met de kinderen. Op basis van informatie uit de gesprekken, maken het gezin en de hulpverleners afspraken om herhaling te voorkomen. Meneer en mevrouw De Waard gaan onder andere een training volgen met de time-out methode. In gesprekken met een medewerker van Kwadraad werken zij aan de onderliggende factoren die hebben bijgedragen aan het huiselijk geweld. Na afronding van het traject hebben zich geen incidenten meer voorgedaan.

Uit een rapportage van Kwadraad

Bij begeleiding is sprake van de grootste stijging ten opzichte van 2017 (+15%). We kunnen niet goed verklaren hoe dat komt, maar we denken aan meerdere oorzaken. In 2018 hebben we de eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen fors verlaagd om zorgmijding te voorkomen (beleidsaccent 'Voorkomen van zorgmijding door stapeling van lasten'). Het lagere tarief heeft mogelijk meer mensen over de streep getrokken om hulp te vragen. Voor de ondersteuningsvorm begeleiding geldt dat we verwachten dat het stijgende gebruik een gevolg is van de ambulantisering van de GGZ. De ambulantisering is er op gericht om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Het leidt ertoe dat minder mensen toegang kregen tot de kliniek en tot beschermd wonen. Ook verlaten mensen daardoor sneller de kliniek en gaan zij eerder zelfstandig wonen vanuit het beschermd wonen. Dit laatste maakt onderdeel uit van het plan om mensen met GGZ problematiek zoveel mogelijk in de wijk te laten wonen. Vanaf 2021 vindt een herverdeling plaats: de budgetten die nu nog bij de centrumgemeenten gaan naar de individuele gemeenten. Regionaal bereiden we ons voor op deze herverdeling. Dat neemt namelijk ook een heroverweging van de onderlinge samenwerking met zich mee. Tevens werken we regionaal aan een meer evenwichtige spreiding van beschermde woonvormen.

Inwoners voor wie een multidisciplinaire aanpak nodig is

Voor inwoners met ernstige problematiek op meerdere levensgebieden kent Lansingerland het team Sluitende Aanpak, waarin verschillende disciplines vanuit de gemeente en externe disciplines vertegenwoordigd zijn, zoals de woningbouwcorporatie, de wijkagent en de GGZ. Het team zoekt een individuele aanpak voor mensen met trauma's, mensen met GGZ-problematiek, mensen met problematisch middelengebruik, horders (mensen met verzamelwoede), etc. In alle gevallen is er ook sprake van schuldenproblematiek. In 2018 zorgde het team ervoor dat 75 - 80 inwoners weer min of meer op de rit kwamen. Sommige casussen zijn relatief snel opgelost. Dat is het geval als de inwoner de hulp accepteert en als we het juiste aanbod hebben. De helft van de casussen is oplosbaar en sluiten we binnen een jaar af. Ongeveer 20% betreft langdurige en terugkerende casussen, waar we soms jarenlang aan werken met inzet van verschillende vormen van ondersteuning en waar we de aanpak niet sluitend krijgen. In 2018 ging het om mensen met ernstige GGZ-problematiek, mensen met ernstige schulden, nieuwkomers en enkele daklozen. Redenen zijn onder andere: de moeilijke aanloop naar schuldhulpverlening, de moeizame acclimatisatie van een deel van de nieuwkomers en het ontbreken van een BRP-registratie bij dakloosheid. Ook hebben we te maken met behandelaren in de GGZ die aangeven vanwege hun beroepsgeheim geen informatie te kunnen delen. We blijven ons inzetten voor deze inwoners met ernstig problematiek, ook als het moeilijk is.

Met de pilot 'Tandem Nieuwkomers', die in september van start ging, bieden we 20 asiel-gerechtigde gezinnen of personen praktische hulp op allerlei fronten in de thuissituatie. Het betreft inwoners die korter dan 5 jaar in Nederland zijn en die hun leven en dat van gezinsleden niet op de rails krijgen.

Pilot 'Briefadres bij inloop GGZ': naar een beter bereik van inwoners zonder adres

De essentie van de Basisregistratie Personen (BRP) is dat de overheid haar inwoners kent en weet te bereiken. Door omstandigheden kan het voorkomen dat inwoners niet zijn ingeschreven in de BRP. Hierdoor hebben we de kwetsbare inwoners niet in beeld én kunnen zij geen aanspraak maken op zorg (alleen acute zorg). Daarnaast komen deze inwoners vaak niet in aanmerking voor een huis, omdat zij niet in aanmerking komen voor bijvoorbeeld een uitkering. Met deze pilot beogen we dat kwetsbare inwoners die niet staan ingeschreven in de BRP een tijdelijk briefadres krijgen, waardoor zij de mogelijkheid hebben om, met ondersteuning, uit de situatie te komen.

De pilot laat zien dat de praktijk weerbarstig is. Inwoners verdwijnen uit beeld of komen alsnog niet in aanmerking voor een uitkering. Hierdoor is het moeilijk de stap naar

duurzame huisvesting te zetten. Het laat zien dat strakkere werkafspraken en een gezamenlijke visie benodigd zijn om daadwerkelijk de vicieuze cirkel te kunnen doorbreken. Hier gaan we in 2019 verder mee aan de slag.

De inzet op de beleidsaccenten werpt de eerste vruchten af

Beleidsaccent ‘Werken aan werk’

Met dit beleidsaccent begeleiden we jongeren met een beperking naar een werkplek en vragen we ondernemers om ruimte te maken voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. We noemen dat social return on investment (SROI). In 2018 hebben we 28 jongeren geholpen bij het vinden van werk (14) of een vervolgopleiding (14) na hun middelbare school. De in 2018 ingezette SROI-coördinator heeft in 2018 met 25 ondernemers contractafspraken zijn gemaakt over hun inzet voor SROI.

1.1.1 Beleidsaccent ‘Grip op geld’

Met dit accent zetten we in op de bewustwording van de invloed van geld en op het voorkomen van problematische schulden. We hebben in 2018 diverse activiteiten ingezet op het thema bewust en verstandig omgaan met geld. Verschillende basisscholen hebben mee gedaan aan de Week van het Geld. Op middelbare scholen vonden er interactieve voorstellingen plaats, waarbij de acteurs met leerlingen in gesprek gingen over de invloed van geld. Voor volwassenen was een preventiemedewerker aanwezig bij de mantelzorgdag en bij het werkgeversplatform van de gemeente Lansingerland. Daarnaast was er aandacht voor de Pensioen-driedaagse. In 2018 zijn we gestart met het Vroeg Erop Af-team om problematische schulden te voorkomen. We bereikten in 2018 ruim 80 mensen met het Vroeg Erop Af-team. Het is nog lastig te zeggen tot welke resultaten de aanpak leidt.

Vooruitblik 2019

Vanaf 2019 werken we volgens een nieuw uitvoeringsplan participatie en re-integratie met de naam Werken Werkt! Met dit uitvoeringsplan werken we aan ons doel voor 2019: ten minste 15% minder inwoners die financieel afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Dit doen we aan de hand van vier uitgangspunten:

1. Preventie van nieuwe uitkeringen
2. Inzet voor werkgevers
3. Maatwerk voor bijstandsgerechtigde inwoners
4. Duurzame matches

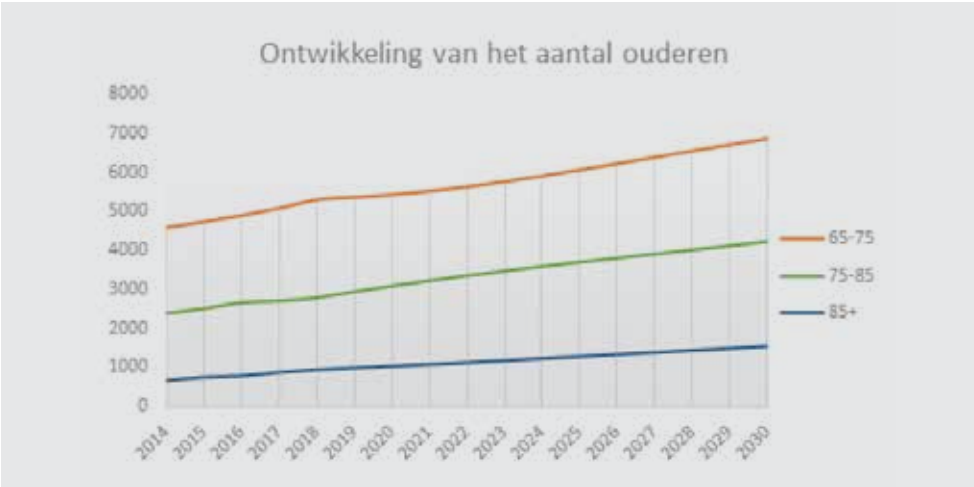
In het uitvoeringsplan benoemen we een aantal specifieke doelgroepen: kwetsbare jongeren, nieuwe uitkeringsgerechtigden (korter dan 1 jaar een uitkering), arbeidsbeperkten, asielgerechtigden, alleenstaande ouders, 50+’ers en werkzoekende inwoners met (meerdere) persoonlijke belemmeringen.

In 2019 starten we met de voorbereiding van verschillende nieuwe wetten: de Wet Inburgering die ingaat op 1 januari 2021 en de Wet verplichte GGZ die ingaat per 1 januari 2020. Daarnaast werken we aan de decentralisatie van het Beschermd Wonen. Daarnaast zoeken we in 2019 naar manieren om te sturen op de kosten van de Wmo. ●

05 OUDEREN

Ouderen in Lansingerland zijn vitaal en zelfstandig

In Lansingerland wonen bijna 9.300 ouderen. In 2018 was dit de snelst groeiende doelgroep.

Figuur 16: ontwikkeling van het aantal ouderen

Ouderen met een lage SES hebben het moeilijker

Een landelijk beeld is dat ouderen met een laag inkomen meer moeite hebben om vitaal te blijven. Ouderen met een lage SES (sociaal economische status) zijn over het algemeen minder fit en hebben een minder lange levensverwachting. Ook hebben ze een kleiner netwerk, bewegen minder en vinden soms moeilijker aansluiting bij anderen. Het gaat deels om ouderen met een migratieachtergrond. Wij bereiken een deel van deze doelgroep via de collectieve zorgverzekering, maar we willen deze groep beter in het vizier krijgen om hen te ondersteunen bij het zelfstandig blijven.

Ouderen blijven lang zelfstandig wonen met een combinatie van vrij toegankelijke en maatwerkvoorzieningen

Hoewel de meest recente cijfers over het gebruik van Wlz-zorg uit 2016 stammen, kunnen we daaruit wel concluderen dat ouderen in Lansingerland aanzienlijk minder gebruik maken van Wlz-zorg in een verpleeghuis dan in gemeenten van vergelijkbare grootte, zoals Pijnacker-Nootdorp. Ook maken ze minder gebruik van Wlz-zorg thuis. Uit de meest recente Vektis⁶ cijfers (2017) blijkt dat ouderen in Lansingerland op alle zorgvoorzieningen (bijvoorbeeld huisarts, wijkverpleging, zorg vanuit Wlz en Wmo) minder aanspraak maken dan ouderen in de rest van Nederland. Dit bevestigt onze conclusies uit het Parelduiken in Bleiswijk (een project waarin we in gesprek zijn gegaan met individuele oudere bewoners uit Bleiswijk, zie hiervoor het accent ‘Intergenerati-oneel wonen’) dat ouderen in Lansingerland een sterke wens hebben om zo lang mogelijk autonoom te blijven. Ouderen die daarbij ondersteuning nodig hebben, maken gebruik van een combinatie van vrij toegankelijke en maatwerkvoorzieningen uit de Wmo.

Ouderen maken gebruik van vrij toegankelijke voorzieningen

We zien dat de ouderenadviseurs van Welzijn Lansingerland een belangrijke rol spelen bij het behoud van zelfstandigheid. Zij bezoeken jaarlijks veel ouderen in Lansingerland. In 2018 zagen zij 246 nieuwe senioren. 640 senioren hebben een actief dossier bij de ouderenadviseur. Zij hebben voornamelijk hulp en advies nodig voor problemen die een relatie hebben met de lichamelijke en geestelijke gezondheid en met de activiteiten van het dagelijks leven. De ouderenadviseurs boden daarnaast begeleiding aan 34 klanten

6 Vektis is een informatiecentrum met actuele databestanden van declareerbare zorg. Zie Vektis.nl

met aan Alzheimer gerelateerde problematiek. Opvallend is het stijgend aantal vragen van ouderen met Niet aangeboren hersenletsel (Nah).

Verder maakten 440 ouderen in 2018 gebruik van de praktische diensten van Welzijn Lansingerland. Het gaat om de boodschappendienst, de klussendienst, de formulierenbrigade en de maaltijdservice. Ouderen maken ook veel gebruik van de hulp van de Take Care-dienst Home Instead (zie ook samenleving). Het grootste deel van de ouderen krijgt deze hulp ter ontlasting van hun mantelzorger, een ander deel ontvangt deze lichte vorm van ondersteuning juist omdat ze geen mantelzorger hebben. Ouderen waarderen deze vorm van ondersteuning enorm, omdat het laagdrempelig is en omdat zij zelf veel invloed hebben op het tijdstip en de soort hulp. Take Care bestaat uit lichte hulp bij de huishouding, het koken, persoonlijke verzorging en activiteiten. Omdat we zien dat ouderen deze ondersteuningsvorm goed ontvangen en dat het in sommige gevallen ook de inzet van zwaardere / duurdere zorg voorkomt (of uitstelt), breiden we deze ondersteuningsvorm verder uit voor inwoners zonder mantelzorger.

Ouderen maken gebruik van maatwerkvoorzieningen Wmo

Ruim 1.200 ouderen maken gebruik van een vorm van ondersteuning vanuit de gemeente. Dit is ongeveer 2 procent. Ook hiermee scoren ouderen lager dan in de rest van Nederland. Ruim drie kwart van hen heeft een vervoersvoorziening. Dat is een gevolg van de afnemende mobiliteit. Ruim een kwart van hen heeft hulp bij het huishouden. Dat lijkt een veel kleinere groep, maar het verschil met vervoer is dat we hulp bij het huishouden per huishouden leveren, terwijl we vervoer per persoon indiceren.

Na een stabilisering / lichte afname van het gebruik van Wmo-voorzieningen door ouderen in de periode 2015-2017 neemt het gebruik hiervan sinds 2018 toe. We zien vooral een stijging bij het gebruik van hulp bij het huishouden en in mindere mate bij vervoers- en woonvoorzieningen. Dit kunnen we verklaren door de toename van de doelgroep ouderen in het algemeen. Daarnaast door het beleid om ouderen langer in hun eigen huis te laten wonen. We hadden al rekening gehouden met de toename van de vraag naar hulp bij het huishouden vanwege de afschaffing van de resultaatfinanciering. Naast de stijging van de vraag naar hulp bij het huishouden en vervoer staat de afname van het product begeleiding. Mogelijke oorzaak hiervan is het toegenomen gebruik van Take Care.

“DE LEEUWERIK IS NIKS VOOR MIJ, DAAR ZITTEN ALLEEN OUDEREN”

Een dame van 85 uit Bleiswijk

	2015		2016		2017		2018	
	H1	H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2
Indicaties Wmo, waarvan:	2197	2086	1986	1965	1912	1941	2047	2075
• Woonvoorziening	133	149	167	177	193	205	211	215
• Huishoudelijke Ondersteuning	626	526	479	451	440	432	472	519
• Hulpmiddel	315	314	299	301	291	294	302	309
• Vervoersvoorziening	936	937	918	911	898	919	968	955
• Begeleiding	186	159	123	118	88	86	92	76
• Verblijf	1	1	0	7	2	5	1	1
Cliënten Wmo	1263	1230	1181	1168	1149	1166	1203	1228
Gem. indicaties/cliënt	1,74	1,70	1,68	1,68	1,66	1,66	1,70	1,69

Figuur 17: ontwikkeling van het aantal indicaties en cliënten

In 2018 namen de inkomsten uit de eigen bijdrage af. Om te voorkomen dat kwetsbare inwoners om financiële redenen niet voor ondersteuning kiezen, hebben we vanaf najaar 2017 met het beleidsaccent ‘Voorkomen van zorgmijding door stapeling van lasten’ de eigen bijdrage verlaagd. Vanaf 1 januari 2019 is landelijk het abonnementstarief ingevoerd. Tot 2019 betaalden inwoners een eigen bijdrage gekoppeld aan hun inkomen (tot maximaal de kostprijs van de hulp of ondersteuning). Vanaf 1 januari 2019 betalen alle inwoners een vast bedrag van € 17,50 per maand. Hierdoor verlagen de inkomsten uit de eigen bijdrage verder. Daarnaast is de verwachting dat dit abonnementstarief ook invloed heeft op de vraag. We verwachten namelijk dat inwoners daardoor vaker de keuze maken om zich tot de gemeente te richten voor ondersteuning bij het huishouden of voor de aanschaf van een scooter.

De doelgroep ouderen bestaat uit twee subgroepen

Bij de doelgroep ouderen zien we twee subgroepen, met verschillende behoeften en verschillende belemmeringen. In het beleid maken we daarom vaak een verschil in aanpak. We zien ook een verschil in het gebruik van hulp en ondersteuning.

- **De leeftijdsgroep 67 - 80**
Dit zijn doorgaans actieve inwoners, die nog volop in het leven staan. Ze hebben nog weinig beperkingen, kunnen nog autorijden, passen op kleinkinderen, doen vrijwilligerswerk en gaan veel op pad. Veel inwoners uit deze doelgroep nemen actief deel aan het verenigingsleven en aan andere activiteiten, bijvoorbeeld vanuit de kerk. Zij hebben daarom een sterk sociaal netwerk. Ze zetten zich ook vaak in als vrijwilliger bijvoorbeeld bij de sportvereniging of voor de zorg voor een ander, bijvoorbeeld als maatje, als chauffeur op de 3Bbus of bij de boodschappendienst. Ook is deze doelgroep actief bij dagbestedingsactiviteiten bij Welzijn Lansingerland en bij Laurens.
- **De leeftijdsgroep van 80 jaar en ouder**
Ouderen uit deze doelgroep kampen vaker met fysieke beperkingen en met afnemende mobiliteit. Ze maken daarom vaker gebruik van hulp bij het huishouden en het taxivervoer. Mensen met beginnende geheugenproblematiek kunnen een paar keer per week naar de vrij toegankelijke dagbesteding van Welzijn Lansingerland en bij zwaardere geheugenproblematiek naar de geïndiceerde dagbesteding, bijvoorbeeld bij Laurens. Ook maken veel inwoners uit deze doelgroep gebruik van de sportieve en gezellige activiteiten van Welzijn Lansingerland in de Leeuwerik, De Welkom en de Ontmoet. Opvallend is het lagere gebruik van begeleiding en hulpmiddelen bij de oudere doelgroep.

MENEER VAN VEEN (68)

Meneer Van Veen (68 jaar) meldt zich op dringend advies van zijn zus bij Welzijn Lansingerland. De ouderenadviseur probeert telefonisch en schriftelijk in contact te komen met de heer Van Veen om een afspraak voor een brede uitvraag in te plannen. Omdat dit niet lukt besluit de ouderenadviseur om dan maar een onaangekondigd huisbezoek af te leggen. Eenmaal binnen, begreep ze dat er tijd en vertrouwen nodig was om hulp te kunnen bieden. Meneer Van Veen had al drie jaar zijn post niet geopend, hij had geen AOW aangevraagd en er waren schulden ontstaan. Bovendien was hij eenzaam en verward. Na enkele bezoeken gaf de heer Van Veen de ouderenadviseur toestemming om contact op te nemen met de consulent voor het aanvragen van Wmo begeleiding en hulp bij het huishouden. Daarna kwam de hulp snel op gang. Er komt nu wekelijks een begeleider die meneer van Veen helpt om regie te houden over zijn leven. Ook komt er regelmatig een vrijwilliger van de Thuisadministratie en gaat meneer Van Veen naar de dagbesteding van Welzijn Lansingerland.

	Unieke cliënten	Indicaties
1. Ouderen onder 80 jaar	465	814
Begeleiding	28	47
Blijverslening	1	1
Hulp bij het huishouden	174	183
Hulpmiddelen	127	164
Vervoervoorzieningen	313	326
Woonvoorziening	74	93
2. Ouderen ouder dan 80 jaar	763	1261
Begeleiding	15	29
Hulp bij het huishouden	320	336
Hulpmiddelen	112	142
Rolstoelvoorziening	3	3
Vervoervoorzieningen	599	629
Woonvoorziening	98	122
Eindtotaal	1228	2075

Figuur 18: indicaties Wmo ouderen H2 2018 verdeeld naar subcategorie leeftijd

Ouderen met een vorm van dementie

Een opvallende groep die gebruik maakt van een combinatie van vrij toegankelijke en maatwerkvoorzieningen zijn ouderen met een vorm van dementie. Lansingerland heeft een goed werkende dementieketen, waarin partijen die Wmo, Zvw en Wlz gefinancierde zorg leveren, afstemmen en samenwerken. Een mooi succes is dat ook het zorgkantoor DSW en zorgverzekeraar Zilveren Kruis vanaf 2019 de keten financieel ondersteunen, samen met de gemeente. Dankzij die samenwerking hebben deze ouderen en hun mantelzorgers ondersteuning op maat. Zo hebben in 2018 39 ouderen deelgenomen aan het Breinplein van Welzijn Lansingerland. Er is een groeiende vraag naar deze vorm van dagbesteding, omdat het aantal ouderen met dementie stijgt en omdat deze vorm van dagbesteding de brug heeft geslagen tussen de thuissituatie en het verpleeghuis. Een oudere die overgaat naar de dagbehandeling in het verpleeghuis, kan gedurende een aantal weken deels gebruik maken van de vrij toegankelijke dagbesteding en deels van de dagbesteding in het verpleeghuis, waardoor de overstap naar het verpleeghuis beter verloopt.

Het accent ‘Intergenerationeel wonen met passende woningen’ levert eerste resultaten op

Parelduiken in Bleiswijk

Ouderen moeten langer zelfstandig blijven wonen. De vraag is wat zij daarbij nodig hebben. Daarom zijn we in 2018 gesprek gegaan met ouderen in Bleiswijk tijdens het project Parelduiken. We gingen op zoek naar de beste tips om vitaal oud (er) te worden in Bleiswijk. We hebben uiteindelijk 3 mooie ‘parels’ (en veel bijvangst!) opgehaald die we in 2019 uitwerken. Zie voor meer informatie het Bijlageboekje Accenten sociaal domein. In dit project wilden we te weten komen hoe ouderen hun toekomst zien, hoe ze ervoor zorgen dat ze in hun huis kunnen blijven wonen en hoe ze het contact met anderen houden. De uitkomsten bevestigde grotendeels ons beeld, maar gaven ook nieuwe inzichten.

Wonen voor ouderen

Landelijk is er een ontdekkingsstocht gaande naar alternatieve vormen van wonen, namelijk tussen volledig autonoom en wonen in het verpleeghuis. Bij deze verschillende tussenvormen kunnen diverse partijen betrokken zijn, denk aan inwoners (collectief particulier opdrachtgeverschap), zorgverzekeraars, zorgaanbieders, ontwikkelaars en gemeente. Ook in Lansingerland vindt deze ontdekkingsstocht plaats. Zo startte in 2018 de pilot ‘Huize Sint Petrus’. Hier wonen de ouderen zelfstandig, maar biedt het huis een veilige leefomgeving. Daarnaast kunnen ze gebruik maken van de activiteiten die Welzijn Lansingerland voor de buurt organiseert.

We zien dat er ook kansen liggen in de ontwikkeling en vormgeving van de woningen en appartementencomplexen zelf. Denk aan aandacht voor scootmobielstalling, drempels, toegang tot het balkon, deurdrangers etc. We ontwikkelen daar in 2019 een kader voor, waarmee we als gemeente sterker kunnen sturen op wonen en eisen voor nieuwe woningen.

Vooruitblik 2019

Een van onze belangrijkste opgaven is hoe we ervoor zorgen dat de groeiende groep ouderen zelfstandig kan blijven wonen. Het langer zelfstandig thuis wonen vraagt dat we nadenken over de vraag hoe we een goede woonsituatie creëren voor de aankomende groep ouderen. Het gaat hierbij over de woningen zelf, maar ook over de buurt. Daarom denken we actief mee over de opgave en de inrichting van Wilderszijde en hebben we een actieve rol bij de vorming van de omgevingsvisie.

In 2019 werken we aan een aantal concrete plannen. Zo werken we bijvoorbeeld samen met ouderen uit de wijk aan de toegankelijkheid en sociale veiligheid in Bleiswijk. Ook starten we met een wijkwandelproject in Bleiswijk. We organiseren een interactieve bijeenkomst voor aankomende ouderen in Berkel Noord en we ontwikkelen een woon-waaier voor aankomende ouderen.

Daarnaast verstevigen we onze samenwerking met bijvoorbeeld ouderenadviseurs, wijk-verpleegkundigen en praktijkondersteuners van huisartsen om de ouderen met beginnende problematiek zo efficiënt mogelijk te kunnen ondersteunen. ●

06 TOEZICHT & KWALITEIT

Toezicht op kwaliteit en handhaving

Binnen het sociaal domein houden we toezicht op de kwaliteit en de rechtmatigheid van de uitvoering van de voorzieningen. We werken hiervoor samen met verschillende toezichthouders. In 2018 hebben we stappen gezet om het toezicht op kwaliteit en handhaving verder te verbeteren.

De toezichthouder op de kwaliteit van Jeugd-voorzieningen volgt uit de Jeugdwet en is de Inspectie Gezondheid en Jeugd. Voor het toezicht op de kwaliteit van Wmo-voorzieningen hebben we een contract met de GGD Haaglanden en met de GGD Rotterdam voor de voorziening Beschermd Wonen. Het toezicht op rechtmatigheid van de uitvoering van de Participatiewet kochten we in 2018 in bij de gemeente Zoetermeer. Daarnaast houden onze consultants ook zelf toezicht op een rechtmatige uitvoering van de Participatiewet. Ook vindt er jaarlijks een accountantscontrole plaats.

In 2018 hebben we naar aanleiding van een onderzoek naar de kwaliteit van een organisatie die voor ons een Wmo-voorziening uitvoert, maatregelen getroffen om deze kwaliteit te verbeteren. In het onderzoek van onze toezichthouder kwam namelijk naar voren dat de kwaliteit van de dienstverlening van deze organisatie onder de maat was voor onze inwoners. Vanuit ons contractmanagement hebben we met de betreffende organisatie duidelijke afspraken gemaakt gericht op kwaliteitsverbetering. De organisatie heeft de aandachtspunten direct opgepakt, waarmee zij de kwaliteit van de dienstverlening verbeterd hebben. In 2019 monitoren we de opvolging van de gemaakte afspraken.

In 2018 hebben we integraal beleid ontwikkeld voor toezicht en handhaving in het sociaal domein. Met dit nieuwe beleid professionaliseren we onze inzet op toezicht en handhaving in het sociaal domein. Op 28 maart 2019 stelde onze gemeenteraad dit nieuwe beleid vast. In 2019 implementeren we het beleid en starten we met de nieuwe integrale werkwijze die uit dit beleid volgt. Daarnaast starten we in 2019 ook met de uitvoering van toezicht op rechtmatigheid voor de Participatiewet door toezichthouders die wij zelf in dienst nemen.

Monitoring van de kwaliteit aan de hand van Kritische Prestatie Indicatoren

Bij het beoordelen van de kwaliteit van de namens ons geleverde ondersteuning kijken wij naar de drie algemene ‘Kritische Prestatie Indicatoren’ (KPI’s):

- 1. Cliënttevredenheid
- 2. Doelrealisatie
- 3. Wachttijden

Een deel van de indicatoren uit de volgende paragrafen zijn afkomstig uit de cliënt-ervaringsonderzoeken jeugd en Wmo en het klanttevredenheidsonderzoek participatie. Wij lichtten de uitkomsten van deze onderzoeken inhoudelijk toe in de raadsbrieven.

Factsheet cliënttevredenheid

Wij vinden het belangrijk dat cliënten tevreden zijn met de dienstverlening die zij door de gemeente (bijvoorbeeld via de consultants) of namens de gemeente (gecontracteerde zorgverleners) ontvangen.

Clienttevredenheid	De tevredenheid van cliënten met de geboden dienstverlening		
	Jeugdwet	2018	2017
	Gemiddeld rapportcijfers cliënt over aanbieder basis GGZ	8,9	8,4
	Altijd/vaak hulp krijgen die het kind nodig heeft (bron: CEO)	69%	80%
	Altijd/vaak met respect behandeld door hulpverleners (bron: CEO)	93%	93%
	Verschillende organisaties werken altijd/vaak goed samen (bron: CEO)	39%	58%
	Wmo		
	Tevredenheid kwaliteit ondersteuning (bron: CEO)	85%	83%
	Er is samen met mij naar oplossingen gezocht (bron: CEO)	71%	78%
	Participatie		
	Rapportcijfer voor dienstverlening van Werk en Inkomen (score 1-10)	6,8	- ⁷
	Rapportcijfer voor dienstverlening door de klantmanagers/consultanten	6,7	- ⁸
	Stelling: ‘de schuldhulpverlener luistert goed naar mij’ (score 1-5)	3,74	- ⁸

Figuur 19: Factsheet cliënttevredenheid

Factsheet doelrealisatie

Met de factsheet doelrealisatie geven we een beeld van de mate waarin we de doelen, zoals omschreven in de individuele integrale ondersteuningsplannen daadwerkelijk realiseren.

Doelrealisatie	De mate waarin de doelen zoals omschreven in de ondersteuningsplannen gerealiseerd worden		
	Jeugdwet	2018	2017
	Uitval hulp Basis GGZ ⁸	12%	11%
	% positieve gedragsverbetering door hulp (bron: CEO, gecorrigeerd)	62%	76%
	% kan beter problemen oplossen door hulp (bron: CEO, gecorrigeerd)	53%	71%
	Wmo		
	% door hulp een betere kwaliteit van leven heeft (bron: CEO)	77%	74%
	% die zich door hulp beter kan redden (bron: CEO)	84%	80%
	Participatie		
	Aantal kandidaten uitgestroomd naar (parttime) betaald werk	93	108
	% kandidaten in de bijstand met parttimebaan	18%	20%
	% (helemaal) eens ‘Door traject meer kans op vinden van een betaalde baan’	61%	- ⁸

Figuur 20: Factsheet doelrealisatie

⁷ Niet onderzocht in 2017
⁸ % succesvol beëindigde trajecten gerelateerd aan het totaal aantal trajecten in 2016.
Bron: KPI's aanbieders

Factsheet wachttijden

Bij de monitoring geven wij speciale aandacht aan de elementen uitval (ingezette ondersteuningstrajecten die tussentijds afgebroken worden) en wachttijden (de tijd die verstrijkt tussen het vaststellen van de indicatie en de start van de behandeling).

Uitval/wachttijden	Wachttijden (de tijd die verstrijkt tussen het vaststellen van de indicatie en de start van de behandeling) en uitval (ingezette ondersteuningstrajecten die tussentijds afgebroken worden)		
	Jeugdwet	2018	2017
	Gemiddelde wachttijd BasisGGZ lokaal	5,6 weken	4,5 weken
	% uitval en voortijdig afgesloten trajecten	2,6%	11%
	Gemiddelde wachttijd cliënten perceel E/overig Q4 (bron: GRJR) ⁹	2,6/7,5 weken	4,5/8,8 weken
	% kind/ouders zijn altijd/vaak snel geholpen (bron: CEO)	64%	64%
	Wmo		
	Tijd tussen indicatie en start behandeling	20 dagen	-
	% uitval en voortijdig afgesloten trajecten	5%	-
	% ik werd snel geholpen (Bron: CEO)	65%	72%
	Participatie		
	De wachttijden bij de balie/receptie	7,4	-
	% tijdig aangeboden schuldhulpverleningstrajecten	100%	100%
	Rapportcijfer tijd tussen intake gesprek en ontvangst beschikking	6,7	-

Figuur 21: Factsheet wachttijden en uitval

9 De categorie indeling van de wachttijden zijn in 2018 aangepast vanwege de nieuwe inkoopmethodiek

07 FINANCIËN

De primaire verantwoording over de financiële realisatie van het sociaal domein vindt plaats via de reguliere Planning- en Control cyclus, in dit kader de jaarrekening 2018. In deze paragraaf geven wij een samenvatting van de inhoud van deze jaarrekening.

Samenvatting

In 2018 was er, in tegenstelling tot eerdere jaren, sprake van een beperkt tekort op het sociaal domein. Dit tekort bedroeg 0,8% van de totale gesaldeerde begroting (-€ 209.000). Dit werd met name veroorzaakt door het tekort binnen het beleidsveld jeugd (-€ 946.000,-). Deze overschrijding werd vooral veroorzaakt door hogere kosten voor specialistische jeugdzorg, Jeugd met een Beperking en PGB's. Meevallers waren er op het gebied van de basis GGZ en de uitvoering van de beleidsaccenten. De tekorten op dit beleidsveld werden gecompenseerd door een positief resultaat op het beleidsveld Werk en Inkomen (+€ 974.000). Dit voordeel werd vooral veroorzaakt doordat minder inwoners een beroep deden op een bijstandsuitkering en het gebruik van de BBZ lager was dan geraamd. Binnen het beleidsveld Wmo was sprake van een beperkt tekort (-€ 241.000), veroorzaakt door lagere inkomsten uit de eigen bijdrage.

Vooruitblik

Wij verwachten dat het tekort op het sociaal domein het komende jaar zal oplopen. Binnen de jeugdhulp is in onze gemeente sprake van aanzienlijke kostenstijgingen, net als in vrijwel iedere gemeente in Nederland (zie paragraaf 3.3). Ook binnen de Wmo verwachten wij een kostenstijging: het aantal ouderen in onze gemeente neemt de komende jaren toe (zie paragraaf 5.1) en we verwachten dat het abonnementstarief leidt tot een hogere vraag naar Wmo-voorzieningen (zie paragraaf 5.2.2). Wij verwerken deze financiële vooruitzichten in de Kadernota 2020.

Beleidsveld Jeugd

Wat heeft het gekost?

Bedragen x1000					
Exploitatie	Realisatie 2017	Primitief 2018	Begroot 2018	Realisatie 2018	Afwijking 2018
Lasten	12.016	11.806	12.465	13.410	-946
Baten	48	35	54	54	0
Saldo van baten en lasten	-11.968	-11.771	-12.411	-13.357	946
Gerealiseerd resultaat	-11.968	-11.771	-12.411	-13.357	946

Waar zitten de financiële afwijkingen?

Bedragen x € 1.000	
Waar zitten de financiële afwijkingen?	
€ 562 (-)	Bijdrage Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond In onze regio stijgt het gebruik van jeugdhulp: zowel het aantal kinderen als de zwaarte van de zorg stijgt. De achtergronden van deze bijdrage zijn toegelicht in raadsbrief U18.11288. De extra kosten hiervan worden binnen de gemeenschappelijke regeling gedekt door extra bijdragen van de aangesloten gemeenten op basis van de verdeelsleutel voor de kosten van dat jaar. De kosten voor het werkelijke gebruik worden in latere jaren afgerekend via de 'vlaktaks'.
€ 480 (-)	PGB jeugd Het aantal PGB's voor jeugdhulp neemt de afgelopen jaren toe: in 2016 ging het om 89 beschikkingen, in 2017 om 130 en in 2018 om 156. Ook stijgt het gemiddelde bedrag per PGB. PGB's worden in onze gemeente relatief vaak gebruikt omdat veel ouders specifieke wensen hebben voor de ondersteuning van hun kinderen. Door het gebruik van PGB's vergroten wij de keuzevrijheid van onze inwoners.
€ 788 (-)	Jeugd met beperking Het aantal cliënten voor deze vorm van ondersteuning is dit jaar sterk toegenomen. Hiernaast is het aantal indicaties per cliënt bijna verdubbeld. Omdat het hier gaat om relatief dure zorg heeft dit grote financiële gevolgen. Wij voeren in het eerste halfjaar van 2019 een onderzoek uit naar de oorzaken en bijsturing hiervan.
€ 326 (+)	Beleidsaccenten jeugd Deze accenten betreffen nieuw beleid die in 2018 opgestart zijn op basis van in 2017 vastgestelde plannen van aanpak. Doordat dit nieuw op te starten activiteiten betreft waarvan de implementatie de nodige tijd en capaciteit vergt, zijn deze accenten nog niet geheel uitgenut. De onderbestedingen zijn als volgt verdeeld: 'pubers in de spotlight' (€ 33.000), 'geen kind in de knel' (€ 49.000, waarvan € 26.000 per abuis geboekt op FCL 6670001), 'Elk kind een Kans' (€ 143.000, waarvan € 19.000 per abuis geboekt onder het accent 'grip op geld') en 'de leraar trekt aan de bel' (€ 101.000). Dit laatste verschil wordt verklaard doordat de belangrijkste activiteit in dit accent, de inzet van jeugdcoaches bij het leggen van de verbinding met onderwijs, pas in 2020 start. In het kader van de Jaarrapportage sociaal domein 2018 informeren wij u nader over de stand van zaken van de beleidsaccenten.
€ 578 (+)	Jeugd GGZ Het gebruik van deze vorm van ondersteuning was fors lager dan geraamd (€ 350.000). Hiernaast was onze inschatting van het aantal achterstallige facturen over 2017 die in 2018 ontvangen te hoog, waardoor een extra incidentele vrijval van € 228.000 ontstaat.
€ 202 (-)	Preventief jeugdbeleid Na correctie van verkeerd geboekte facturen en subsidies (€ 95.000, geboekt op de begrotingsposten 'algemeen voorveld' en 'jeugdhulp algemeen' (zie hieronder)) bedraagt het resterende verschil € 107.000. Een toenemend aantal inwoners maakt vaker gebruik van preventieve ondersteuning, voorlichting en laagdrempelige ondersteuning door vrijwilligers. Dit was per abuis onvolgende opgenomen in de begroting.
€ 74 (+)	Jeugdhulp algemeen Dit verschil betreft voor € 41.000 de foutieve boeking onder preventief jeugd-beleid (zie hierboven). De overige € 33.000 betreffen andere administratieve foutieve boekingen van facturen en subsidies.
€ 53 (+)	Dit verschil wordt veroorzaakt door verschillen in de apparaatskosten en wordt toegelicht in de toelichting van de staat van baten en lasten.
€ 55 (+)	Niet nader toegelichte verschillen.

Beleidsveld Werk en Inkomen

Wat heeft het gekost?

Bedragen x1000					
Exploitatie	Realisatie 2017	Primitief 2018	Begroot 2018	Realisatie 2018	Afwijking 2018
Lasten	13.412	15.376	15.034	14.094	939
Baten	8.264	10.278	9.637	9.671	-34
Saldo van baten en lasten	-5.147	-5.099	-5.397	-4.423	-974
Onttrekkingen	0	0	91	91	0
Gerealiseerd resultaat	-5.147	-5.099	-5.306	-4.332	-974

Waar zitten de financiële afwijkingen?

Bedragen x € 1.000	
Waar zitten de financiële afwijkingen?	
€ 283 (+)	Lagere uitkeringslasten In 2018 waren minder inwoners dan begroot afhankelijk van een bijstandsuitkering.
€ 237 (+)	Lagere toevoeging aan voorziening dubieuze BBZ-debiteuren Het uitstaande debiteuren-saldo in het kader van de BBZ is eind 2018 lager dan eind 2017. Als gevolg hiervan is ook het bedrag aan dubieuze debiteuren afgenomen en is de voorziening verlaagd.
€ 149 (+)	Lagere uitgaven individuele bijzondere bijstand Er zijn minder aanvragen bijzondere bijstand gedaan dan vooraf was ingeschat
€ 246 (+)	Dit verschil wordt veroorzaakt door verschillen in de apparaatskosten en wordt toegelicht in de toelichting van de staat van baten en lasten.
€ 58 (+)	Niet nader toegelichte verschillen.

Beleidsveld Maatschappelijke ondersteuning

Wat heeft het gekost?

Bedragen x1000					
Exploitatie	Realisatie 2017	Primitief 2018	Begroot 2018	Realisatie 2018	Afwijking 2018
Lasten	8.442	8.692	9.409	9.353	55
Baten	541	641	660	364	296
Saldo van baten en lasten	-7.901	-8.051	-8.748	-8.989	241
Onttrekkingen	325	4	4	8	-4
Toevoegingen	13	13	13	13	0
Mutaties reserves	312	-9	-9	-5	-4
Gerealiseerd resultaat	-7.589	-8.061	-8.757	-8.994	237

Waar zitten de financiële afwijkingen?

Bedragen x € 1.000	
Waar zitten de financiële afwijkingen?	
€ 296 (-)	Eigen bijdrage We hebben minder inkomsten aan eigen bijdragen ontvangen dan geraamd. We zien een verhoging van het gebruik van Wmo-voorzieningen, maar dit leidt niet tot extra inkomsten aan eigen bijdrage. Dat kan betekenen dat het inkomen van gebruikers van Wmo-voorzieningen lager lag dan verwacht, waardoor de totale ontvangen bijdragen lager uitkomen dan geraamd. Vanaf 1 januari 2019 is voor de eigen bijdrage het zogenaamde abonnementstarief van kracht. De begroting is hierop aangepast.
€ 55 (+)	Niet nader toegelichte verschillen.

Totaal Programma 3: Maatschappelijke ondersteuning

Wat heeft het gekost?

Bedragen x1000					
Exploitatie	Realisatie 2017	Primitief 2018	Begroot 2018	Realisatie 2018	Afwijking 2018
Lasten	33.870	35.875	36.907	36.858	49
Baten	8.853	10.954	10.351	10.089	262
Saldo van baten en lasten	-25.017	-24.921	-26.556	-26.769	213
Onttrekkingen	325	4	95	99	-4
Toevoegingen	13	13	13	13	0
Mutaties reserves	312	-9	82	86	-4
Gerealiseerd resultaat	-24.705	-24.930	-26.474	-26.683	209

•

